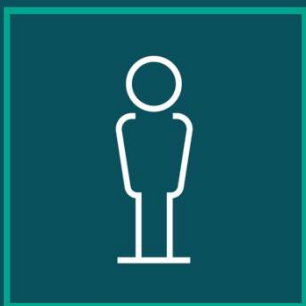

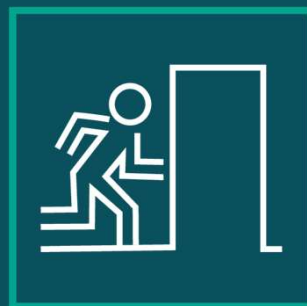
Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

VELKOMMEN

Johannes Bruun, Elsystemansvar, afdelingsleder Internationale Elmarkeder

SIKKERHEDSGUIDE

NØDUDGANGE

HJERTESTARTER

SAMLINGSSTED

EVALUERING – DEN 3. JUNI 2019

SELVE MØDET

	Særdeles tilfreds	Meget tilfreds	Tilfreds	Mindre tilfreds	Ikke tilfreds
Hvad synes du generelt om mødet i dag?	13 %	33%	50%	4%	
Hvad synes du generelt om emnerne?	9 %	48%	43%		
Hvad synes du om den efterfølgende diskussion?	9 %	39 %	48%	4%	

24 svar indleveret

EVALUERING – MØDE DEN 3. JUNI 2019

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
I hvor høj grad påvirker de markedsrelaterede netregler din organisation	48 %	39%	13%	
I hvor høj grad opfatter du Energinets proces for involvering af din organisation i arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	4 %	91 %	4 %	
I hvor høj grad opfatter du Energinets informationsniveau om arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	38 %	63%		
I hvor høj grad finder du informationsmængden fra Energinet passende i forhold til netregler?	29 %	67 %	4%	

24 svar indleveret

TIL SAMMENLIGNING

EVALUERING – DEN 28. NOVEMBER 2018

SELVE MØDET

	Særdeles tilfreds	Meget tilfreds	Tilfreds	Mindre tilfreds	Ikke tilfreds
Hvad synes du generelt om mødet i dag?	← 20 %	40 %	40 % →		
Hvad synes du generelt om emnerne?	← 20 %	40 %	40 % →		
Hvad synes du om den efterfølgende diskussion?	← 19 %	31 %	50 % →		

17 svar indleveret

EVALUERING – MØDE DEN 28. NOVEMBER 2018

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke
I hvor høj grad påvirker de markedsrelaterede netregler din organisation	53 %	33%	7 %	7%
I hvor høj grad opfatter du Energinets proces for involvering af din organisation i arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	31 %	50 %	19 %	
I hvor høj grad opfatter du Energinets informationsniveau om arbejdet med netregler for tilfredsstillende?	29 %	65%	6 %	
I hvor høj grad finder du informationsmængden fra Energinet passende i forhold til netregler?	38 %	56 %	6%	

17 svar indleveret

NYE KØREPLANSDATA – REVISION AF C3

Og nye måder at overføre data på – revision af F

Workshop d. 10. december/ Workshop i slutningen af januar

Køreplan – C3

Prognosedata

Ensartet indmelding fra D-2 til 1 år, forskellige opdateringsfrister

Understøttelse af ”Den fælles netmodel”

- Pr. Brændselstype
- Pr. Generator for større enheder
- Forbrug på transmissionsnettet
- (D-2)

Dataudveksling - F

Ændring af format

Standard – CIM – ENTSOE

Ændring af udvekslingsmetode

MADES – ECP4

suppleret med selvbetjeningsportalen

<https://energinet.dk/Om-os/Arrangementer>

”Ændringer til indmeldinger til køreplaner”

Ved spørgsmål, kontakt Anne Nielsen – aie@energinet.dk

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSERNE

Tredje kvartal 2019

Jim Vilsson, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSER

Opdatering og nyt om kapaciteter på udlandsforbindelserne (Q3-2019)

Highlights:

- Kapacitet på udlandsforbindelserne
 - Norden
 - Danmark
- Kapacitet på Konti-Skan
- COBRACable

KAPACITET PÅ UDLANDSFORBINDELSER

Day-ahead kapaciteter for nordiske udlandsforbindelser (vægtet gennemsnit) tredje kvartal 2019

Hovedresultater for tredje kvartal 2019:

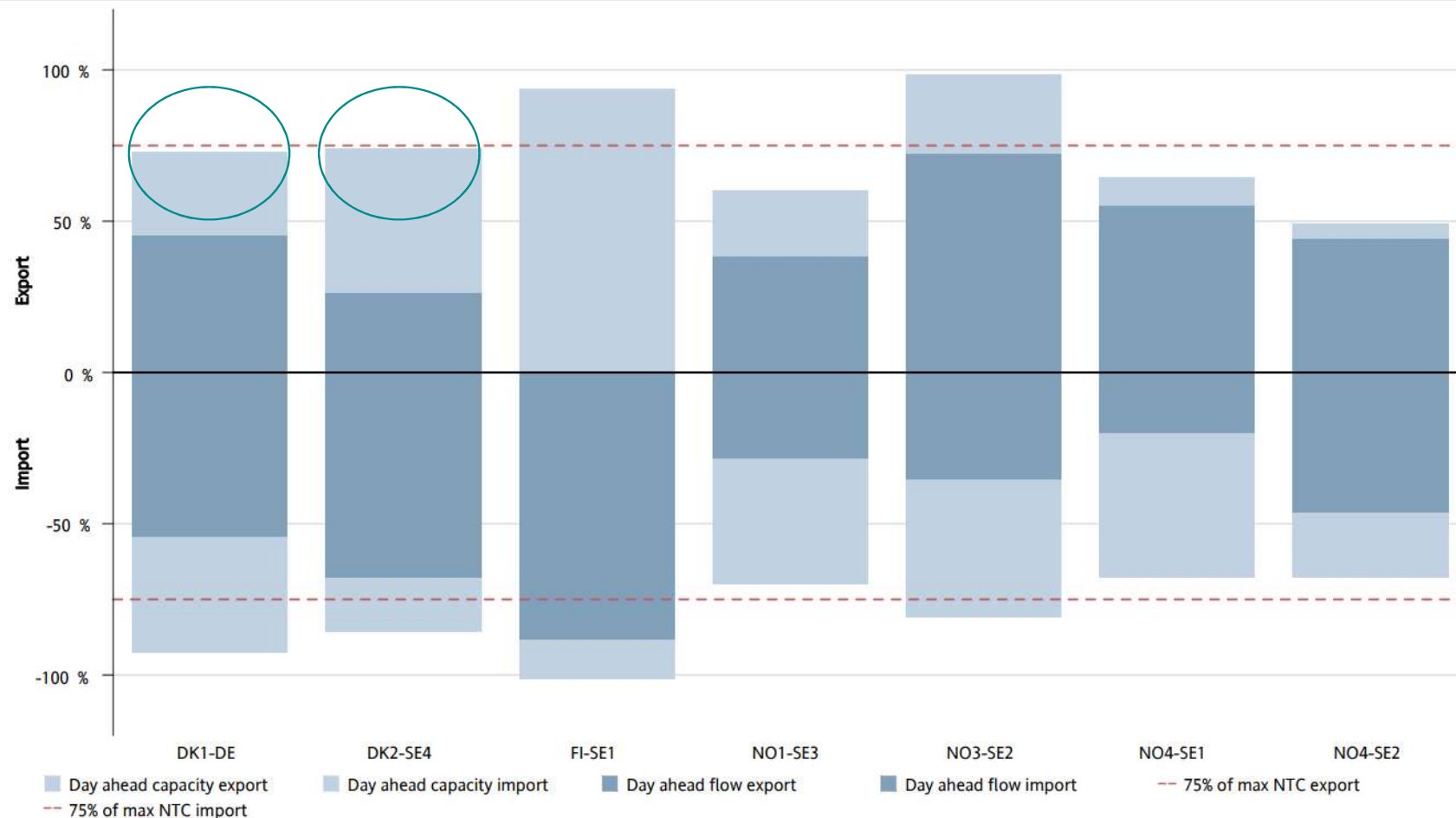
- Det vægtede gennemsnit af kapaciteten på alle forbindelser til, fra og mellem de nordiske lande var **84 % af max NTC** i tredje kvartal af 2019.

Heraf:

- **78 % af max NTC** på alle AC forbindelser (14 totalt)
- **90 % af max NTC** på alle DC forbindelser (20 totalt)
- Der var samlet set 14 forbindelser med kapacitet på under 75 % af max NTC som gennemsnit over kvartalet.
 - Herunder 6 forbindelser til/fra Danmark.

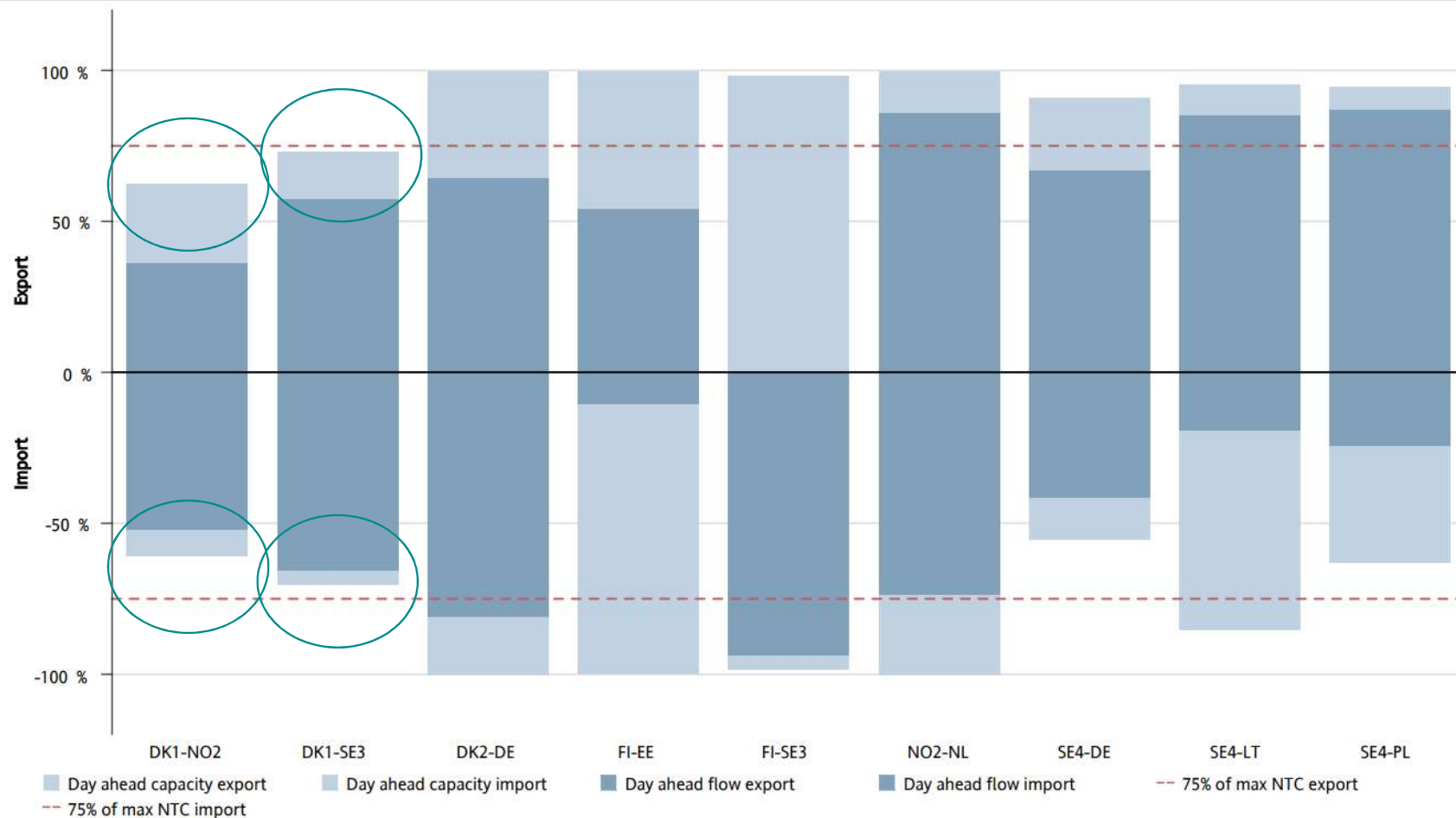
Overall quarterly day ahead capacities and flows – percent of max NTC - AC

Quarter 3, 2019

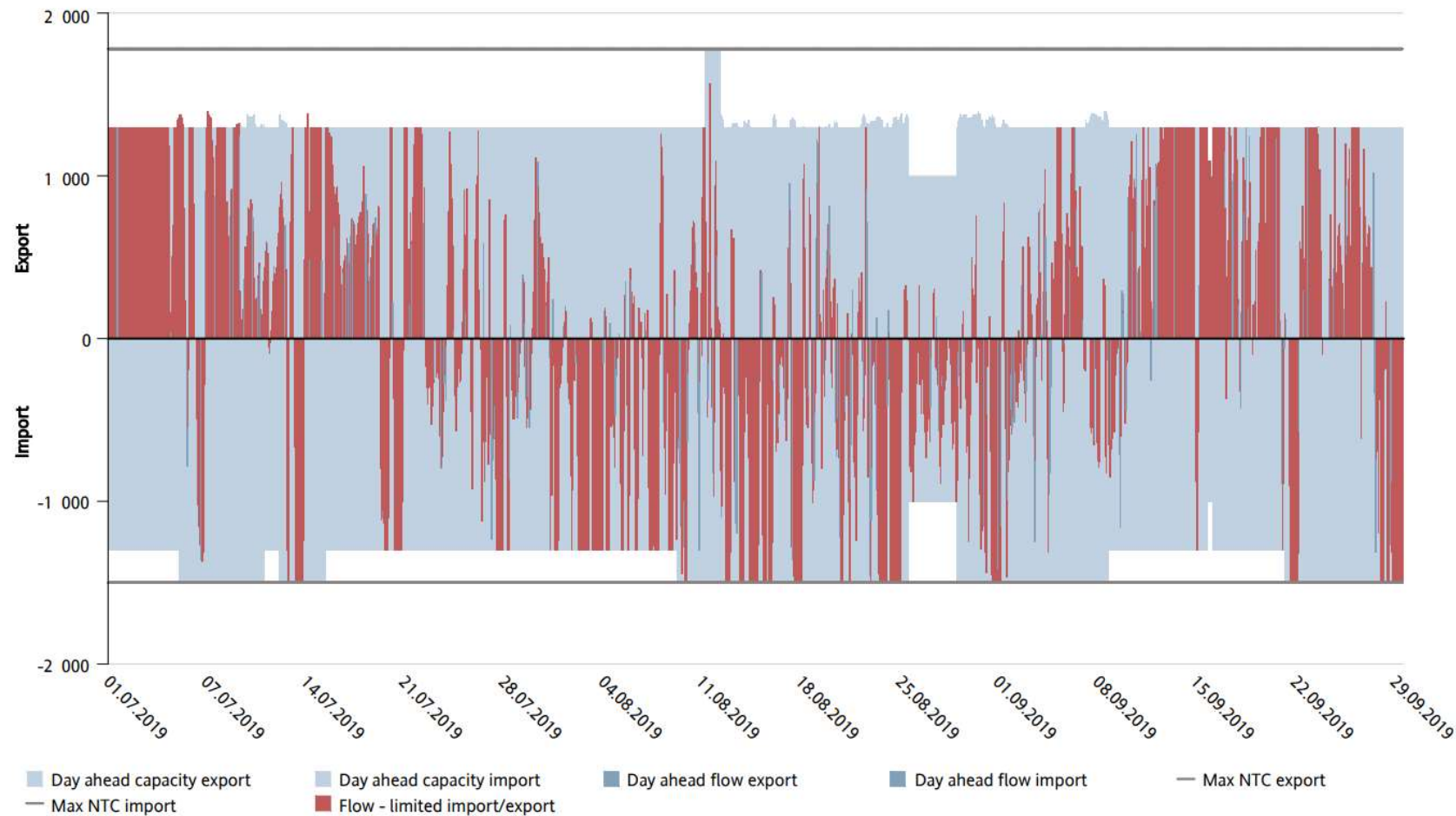
Overall quarterly day ahead capacities and flows – percent of max NTC - DC

Quarter 3, 2019

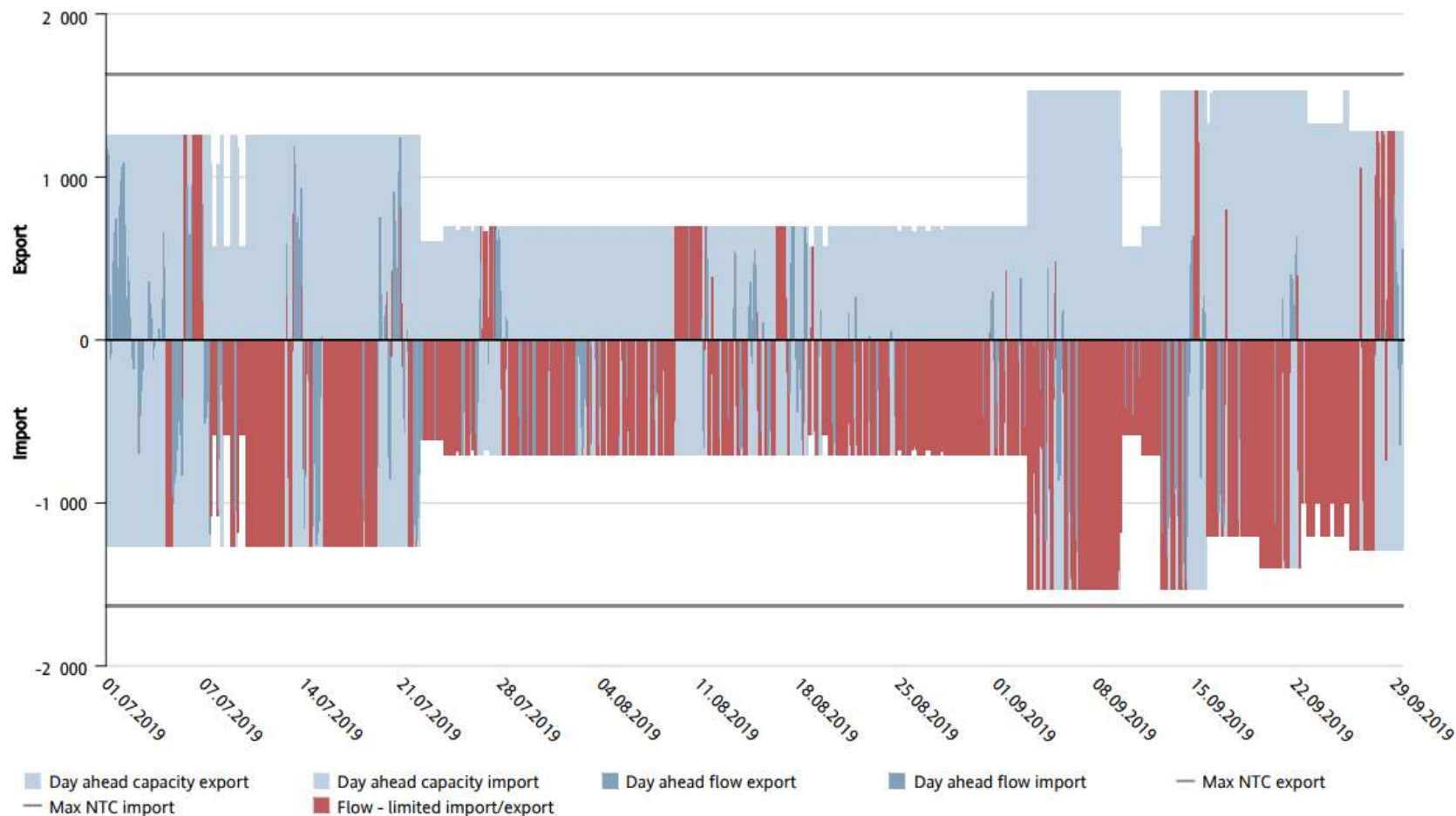
DK1-DE: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 3, 2019

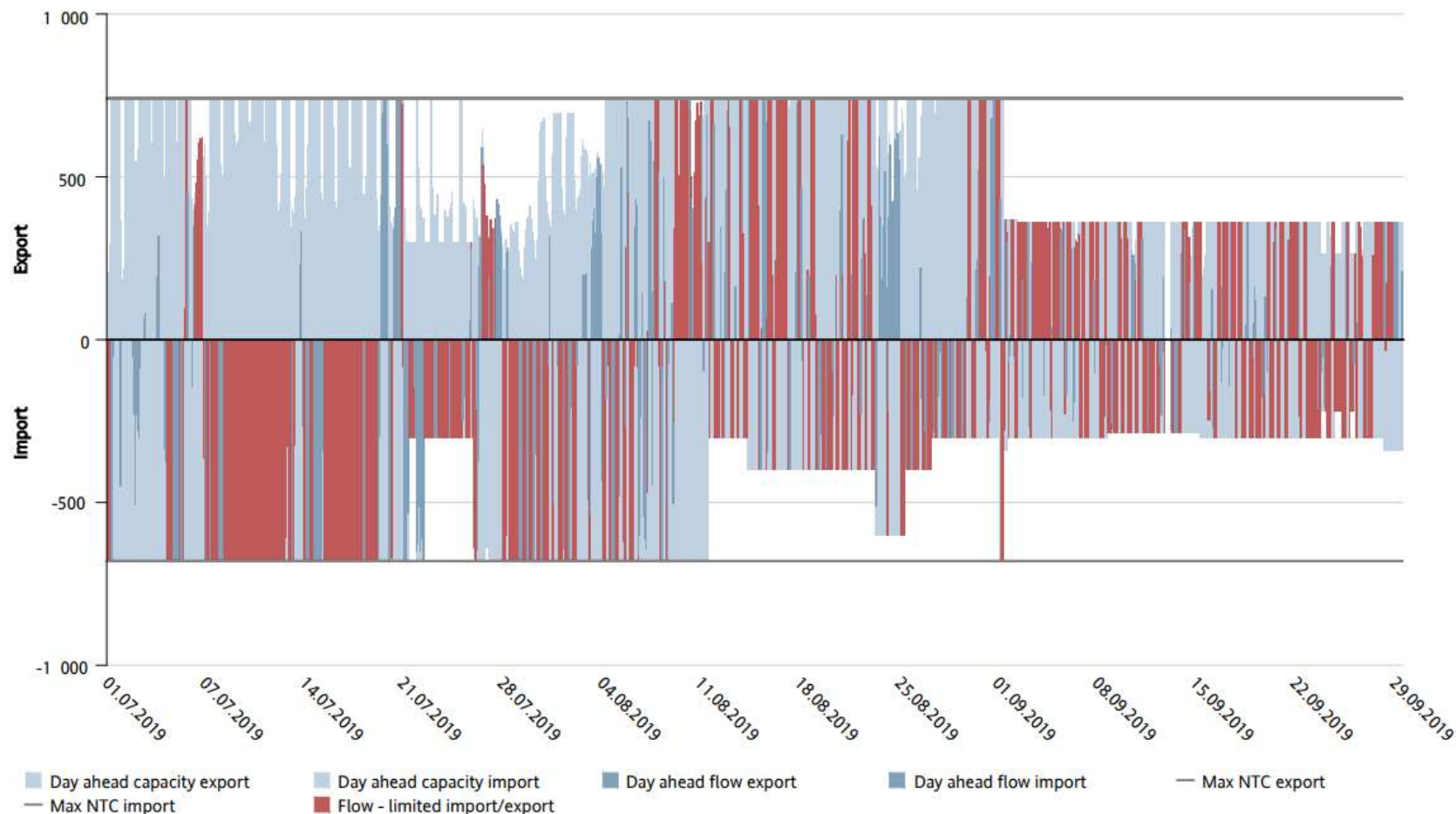
DK1-NO2: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 3, 2019

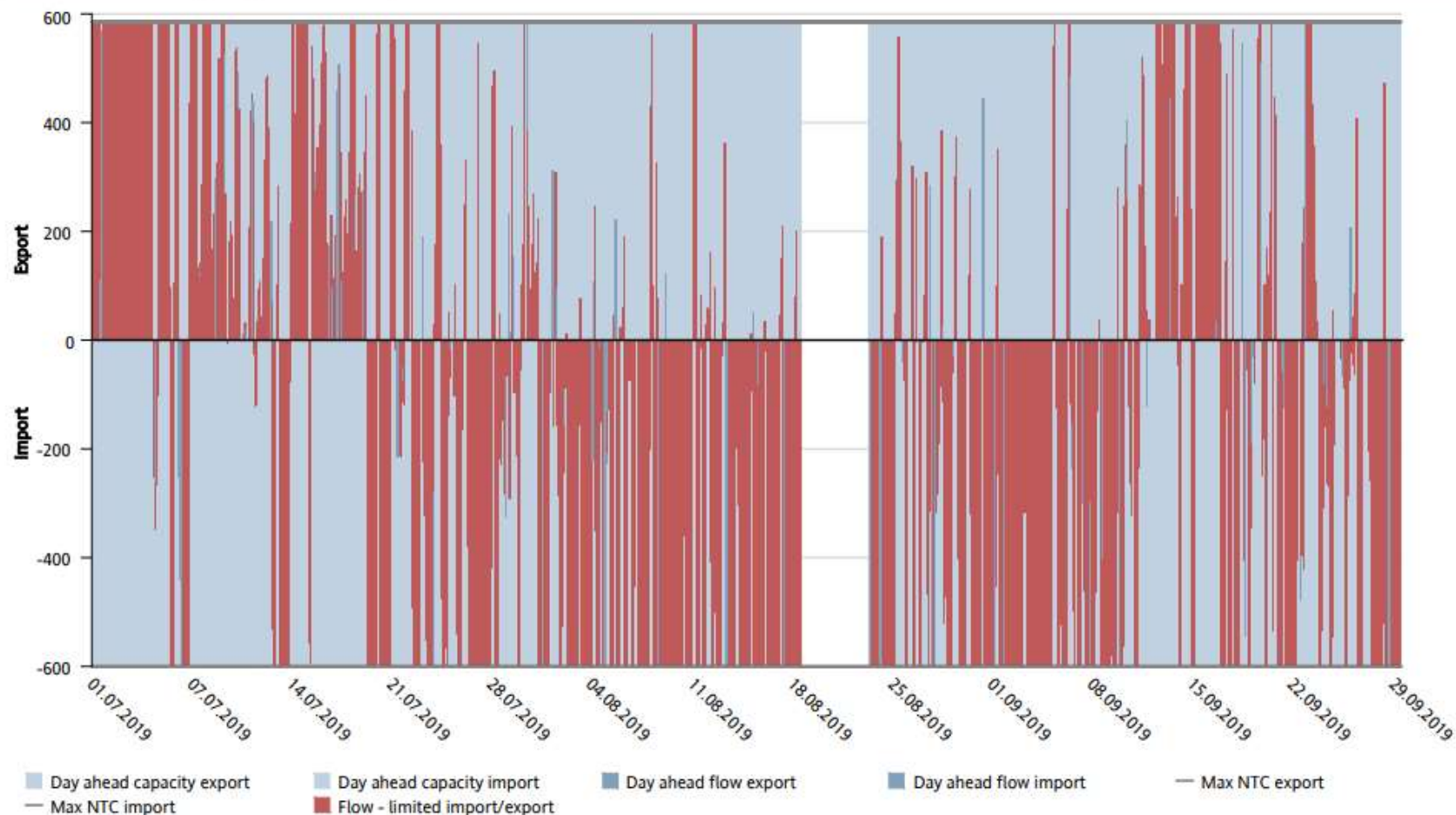
DK1-SE3: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 3, 2019

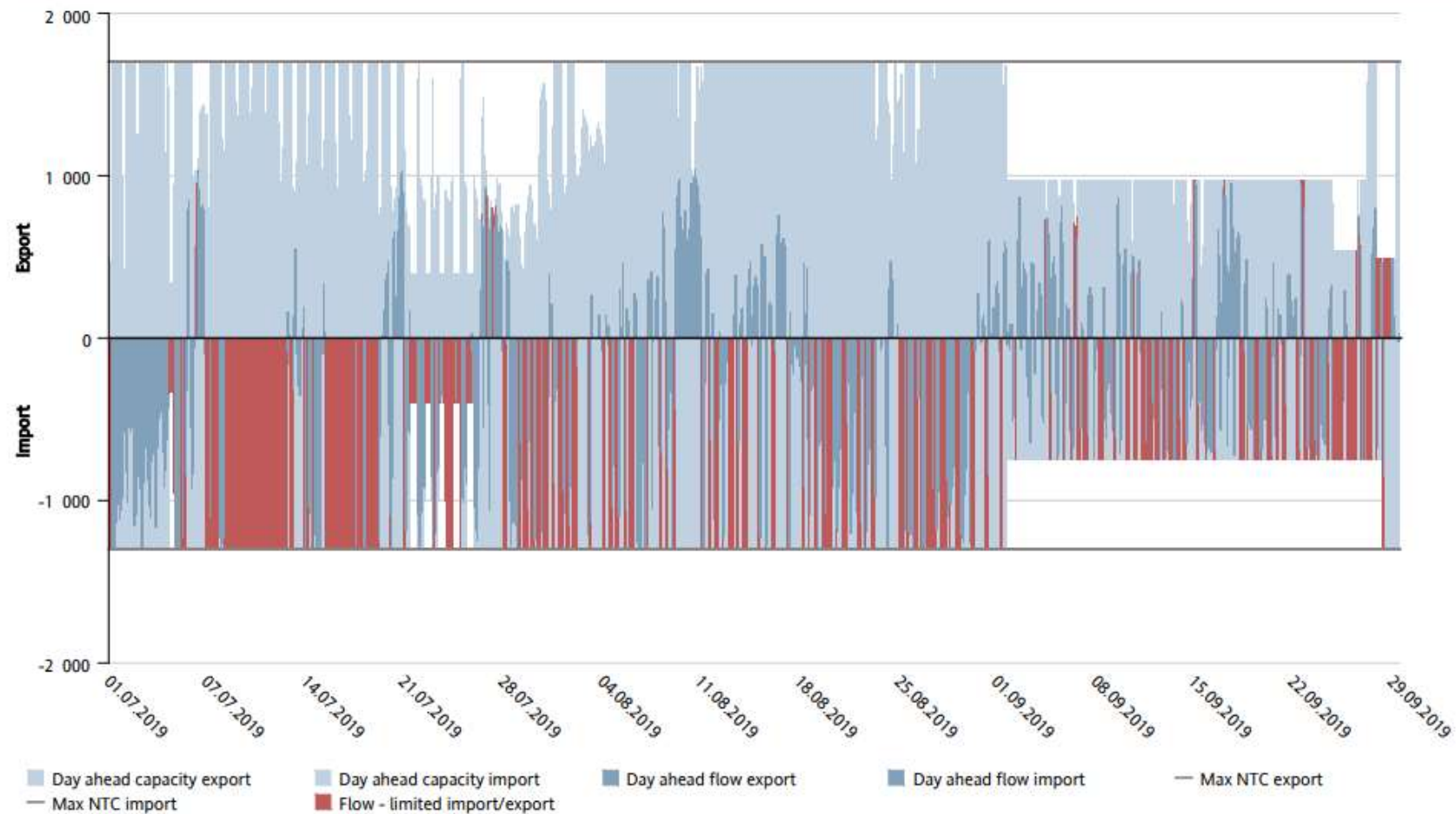
DK2-DE: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 3, 2019

DK2-SE4: hourly day ahead capacities and flows – MW

Quarter 3, 2019

COBRAcable

– ELFORBINDELSE TIL HOLLAND

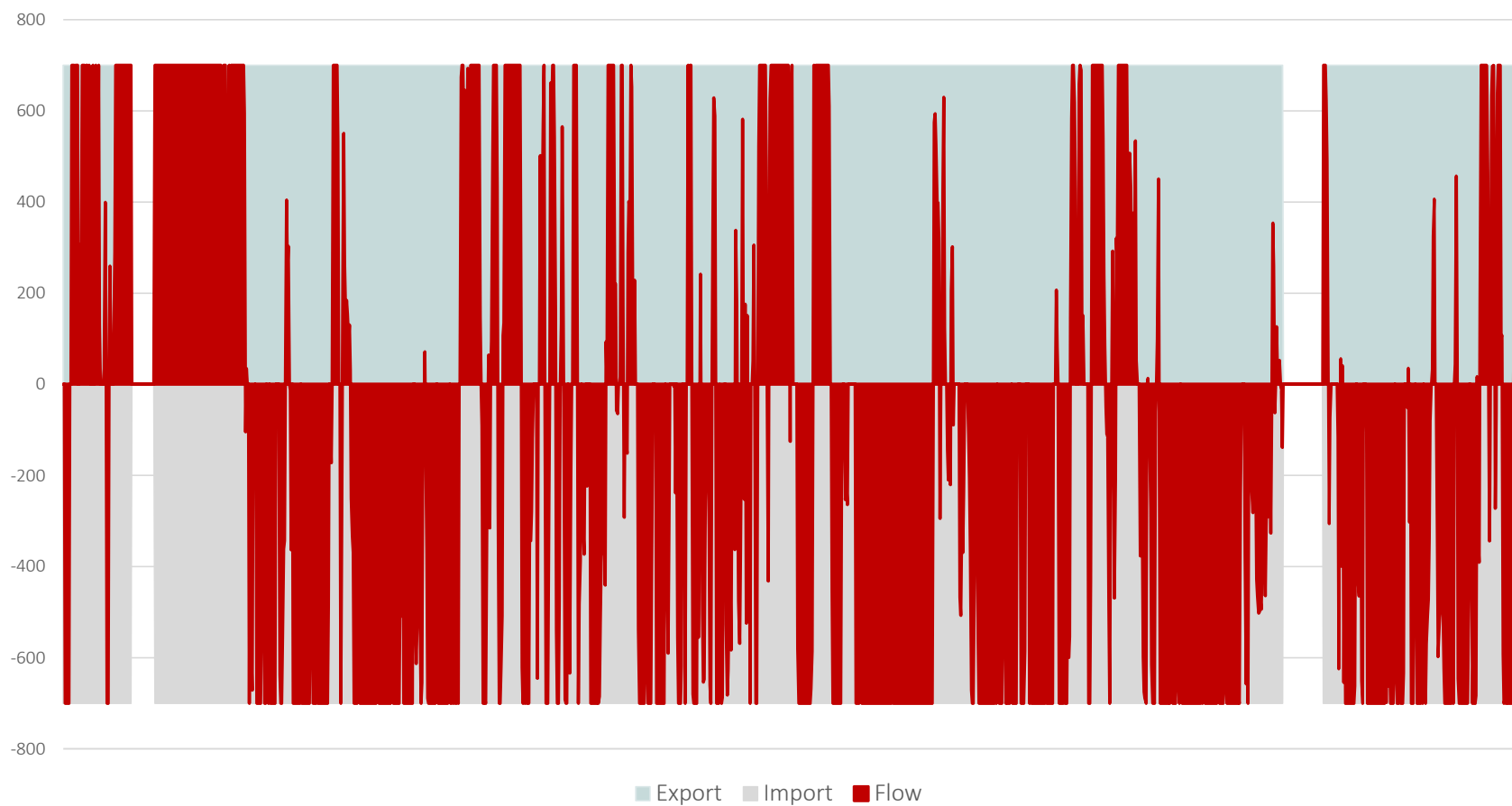
De første måneder med ny forbindelse til kontinentet

- Ny udlandsforbindelse til Holland er i drift siden 11/9-2019
- Max NTC er 700 MW

COBRAcable
Elforbindelse
til Holland

A map of Europe with a red line indicating the COBRAcable route from the Netherlands to Denmark. The cable route is shown as a solid red line starting from the Dutch coast, crossing the North Sea, and ending at the Danish coast. A red arrow points from the text 'COBRAcable Elforbindelse til Holland' to the start of the cable route in the Netherlands. The rest of the map is in a light grey tone.

Kapacitet og flow på COBRACable

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

TRANSMISSIONSRETTIGHEDER

LTTR på de danske forbindelser

Jim Vilsson, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

TRANSMISSIONSRETTIGHEDER

Lange finansielle transmissionsrettigheder (LTTR) på de danske forbindelser

- Finansielle transmissionsrettigheder bliver solgt på DK1-DK2, DK1-DE og DK2-DE
- Transmissionsrettighederne sælges via auktion som afholdes af JAO
 - Måned og årsauktioner
- COBRACable er inkluderet i LTTR auktionerne fra oktober 2019
 - 150 MW for månedsauktionerne
 - 150 MW for årsauktionen (22/10 – 2019)
- DK1<>DE er fra 1/1-2020 300 MW i årsauktionen

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

EU – Balancing Platforms NBM Program and Roadmap

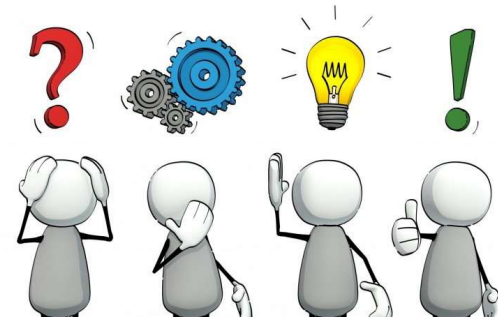
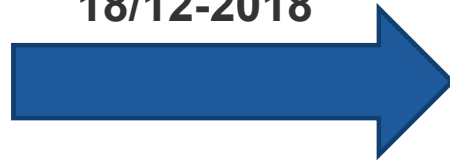
Elaktørforum november 2019

Martin Møller, Elsystemansvar, Fleksibilitet og Systemydelse

TSO's delivered 6 proposals describing the coming European balancing market

18/12-2018

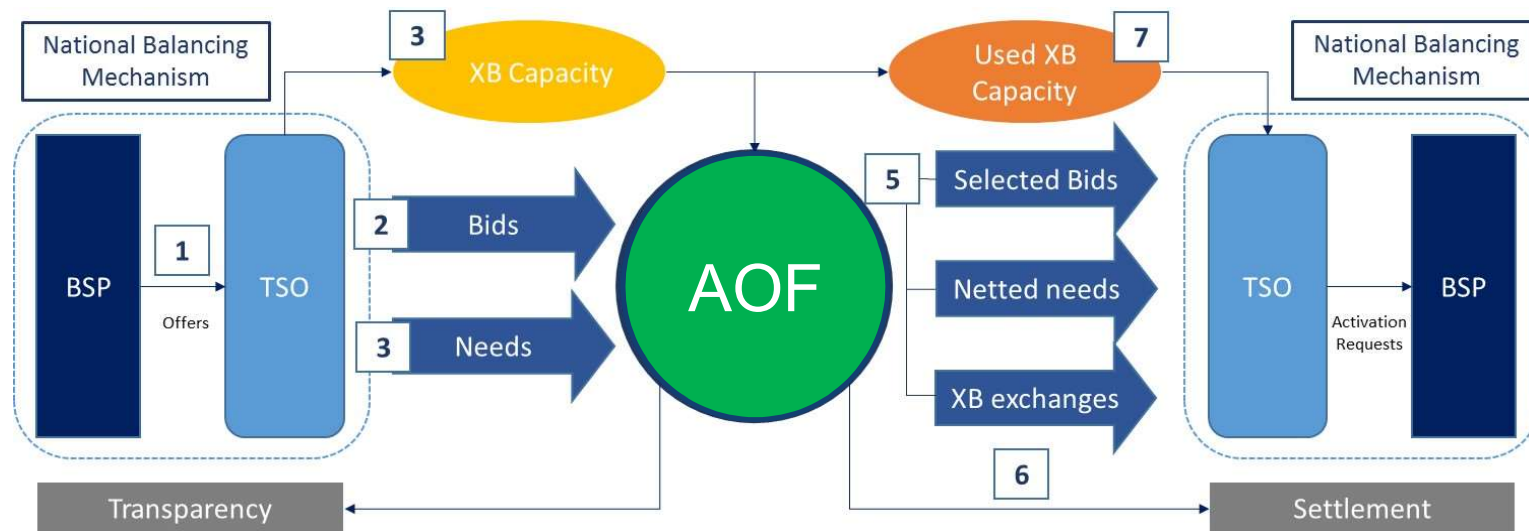

All TSO's agreed and handed over to the regulators 6 legal proposals together with corresponding explanatory documents and answers from the stakeholder consultations (+ 500 Pages)

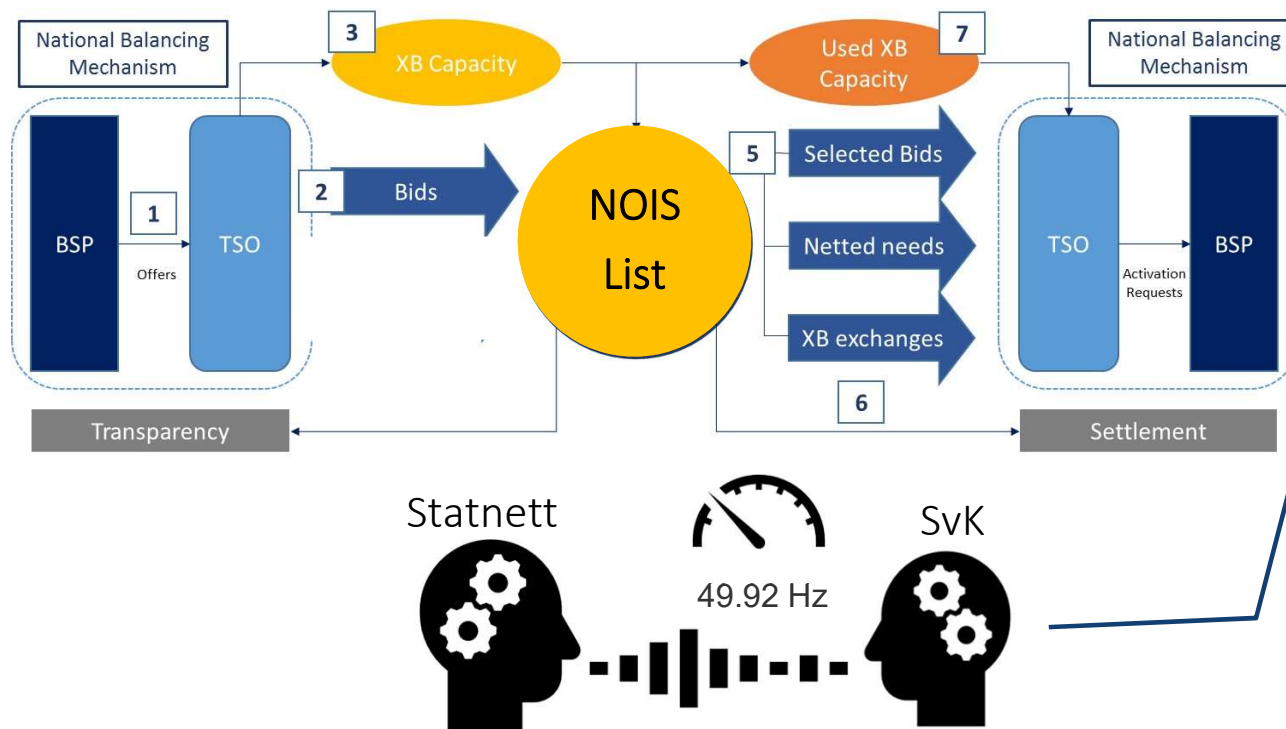
Regulators discussed for 6 months – could not agree

Proposals are now at ACER, desission expected during January 2020

The Generic European Balancing Market design

Today's operation in the Nordic part 1

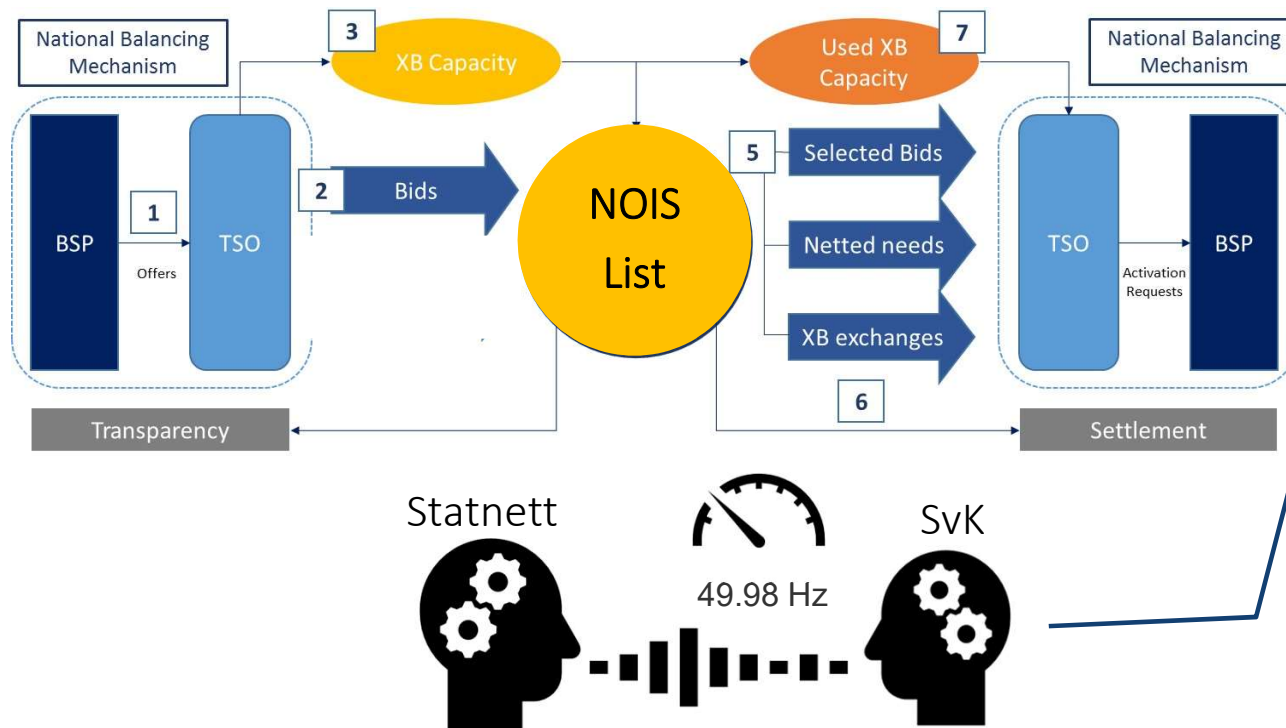
...The Frequency is low, we need to activate xx MW up for the next hour

...OK the cheapest bids on the NOIS list are located in NO2, NO5, SE2 and DK1...

....OK, but SE2 has internal congestions, we need to skip some bids, please activate 30 MW elsewhere...

....OK, we will inform Energinet to activate more bids in DK1...

Today's operation in the Nordic part 2

...From 08:00-09:00 I calculated the regulating price to be xx in NO1, xx in NO2.... And xx in DK2

...I do not agree, because bid no 5 was activated for internal congestions...

Yes but in area SE4, you activated more 10 min later.....

1 hour later OK – now we agree the price was x,y, and z

A very Challenging Cocktail is arriving

- Nuclear and thermal powerplants are closing
- Much more wind
- Fast deployment of solar power
- Lower bid sizes – more bids to consider
- Shorter Gate Closure Time
- From 24 to 96 gates per day
- New borders and interconnectors
- Prices to be published after max 30 min

How to optimise activations
across 12 bidding zones ?

new tools are needed in order to avoid the headache among the operators

The solution is more digitalisation – and establishment of an Activation Optimization Function (AOF)

New Nordic Balancing Model

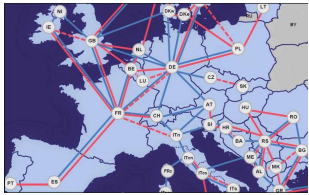
The AOF is the key brick, and the one which generates most of the welfare

The AOF is able to optimize the bid selection, and can handle a very complex optimization problem.

Small bid sizes, more complex and linked bids and a fast calculation of prices

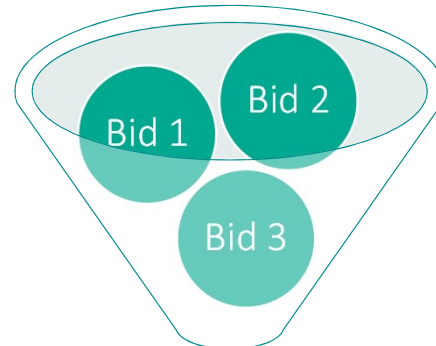
AOF uses 0100100 as input/output, hence other systems at the control center needs to be digitalized as well

AOF – Activation Optimisation Function

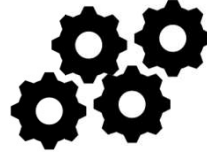
Gridmodel, with transmission capacities

Balance need from the TSO's

- Bids from all areas, GCT T-25 min, 96 gates per day
- Price, Euro/MWh
 - Volume, MW
 - Location
 - Potential constraints / links
- } Common Merit Order List

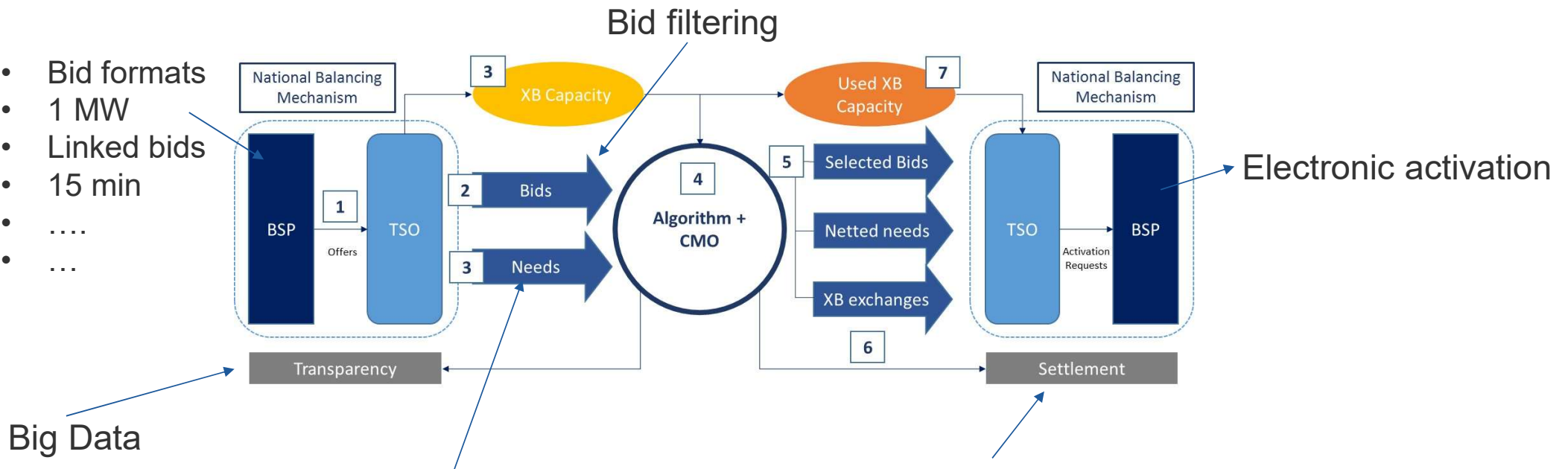
AOF

Instructions to TSO's on what to activate

Changes to be done in the Nordic

- Bid formats
- 1 MW
- Linked bids
- 15 min
-
- ...

From Frequency to ACE based input
mFRR: Proactive forecast per area
aFRR: LFC controllers

New pricing rules
One price model
New imbalance settlement price, 15 min

How to move from today's practice to tomorrow's solution in a safe and economical way

Be careful not to "destroy" the existing Nordic welfare of +200 mEUR/year

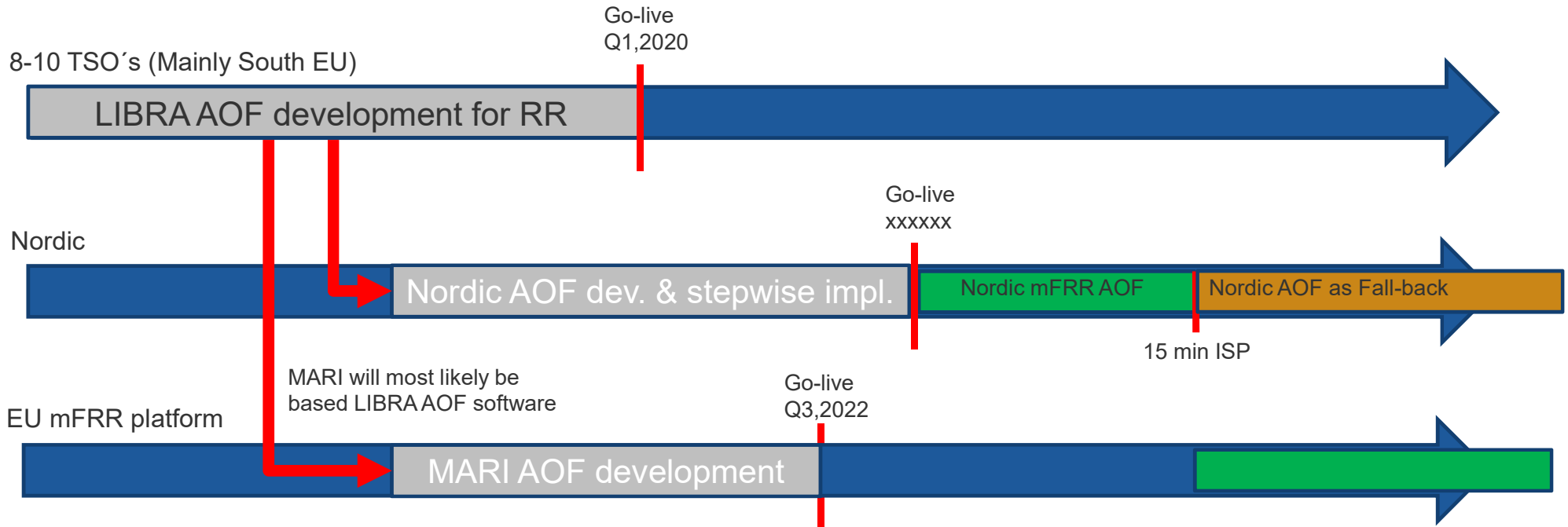
→ Nordic TSO's join the European Market, when all Nordic TSO's are ready – not one by one

Huge changes are being proposed - Stepwise approach reduces risks but also creates a dilemma

→ Don't do all the changes at the same time, but one by one and always directing towards the target model – reduce the technical risk

→ Be careful not to create "temporary" situations, with bad market design

Risk mitigation by starting with a Nordic AOF, that later will become a fall-back AOF

Will there be any difference between the Nordic and the MARI AOF – yes and no

Nordic is in full control of a Nordic AOF development, and can tweak it to fit specific Nordic interim needs, so it can start assisting the operators already under the present market conditions

- ISP = 60 min
- Gate Closure Time = 45 min
- Utilize existing settlement rules
- Utilize existing bid characteristic

Operators can learn how to send request to the AOF in a “safe” environment, where the system will not be affected by requests coming from outside the Nordic region

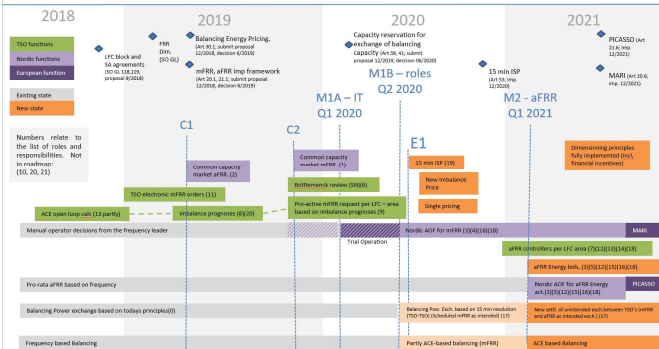
Bid filtering can be tested in a “safe” environment

By this, Market Participants will be gradually introduced to the new activation patterns

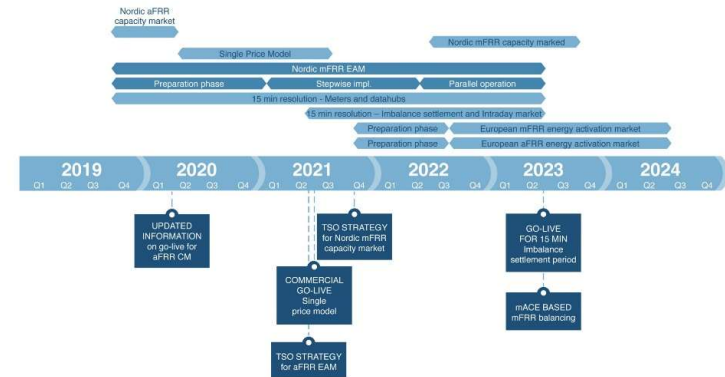
Updated NBM Roadmap

2018

Roadmap for the new balancing concept

2019

Hvad er der sket med planlægningen ?

Roadmap background

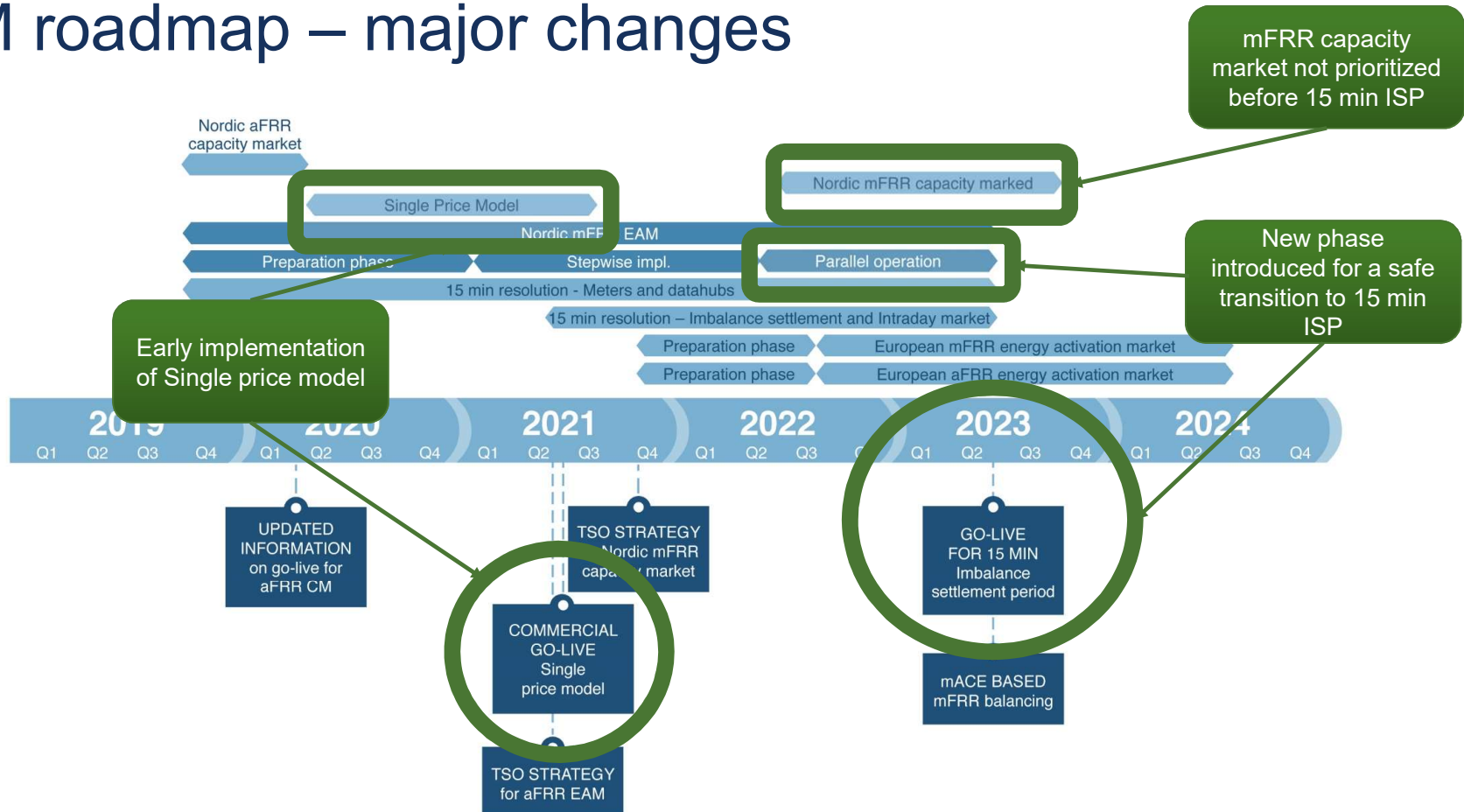
- The Nordic TSOs published draft NBM roadmap May 29 2019
- Consultation until August 16 2019
 - Valuable input has increased the knowledge what is most important for stakeholders
- The Nordic TSOs have updated the NBM roadmap based on further analysis and in order to meet the response from the stakeholder consultation

Stakeholder feedback

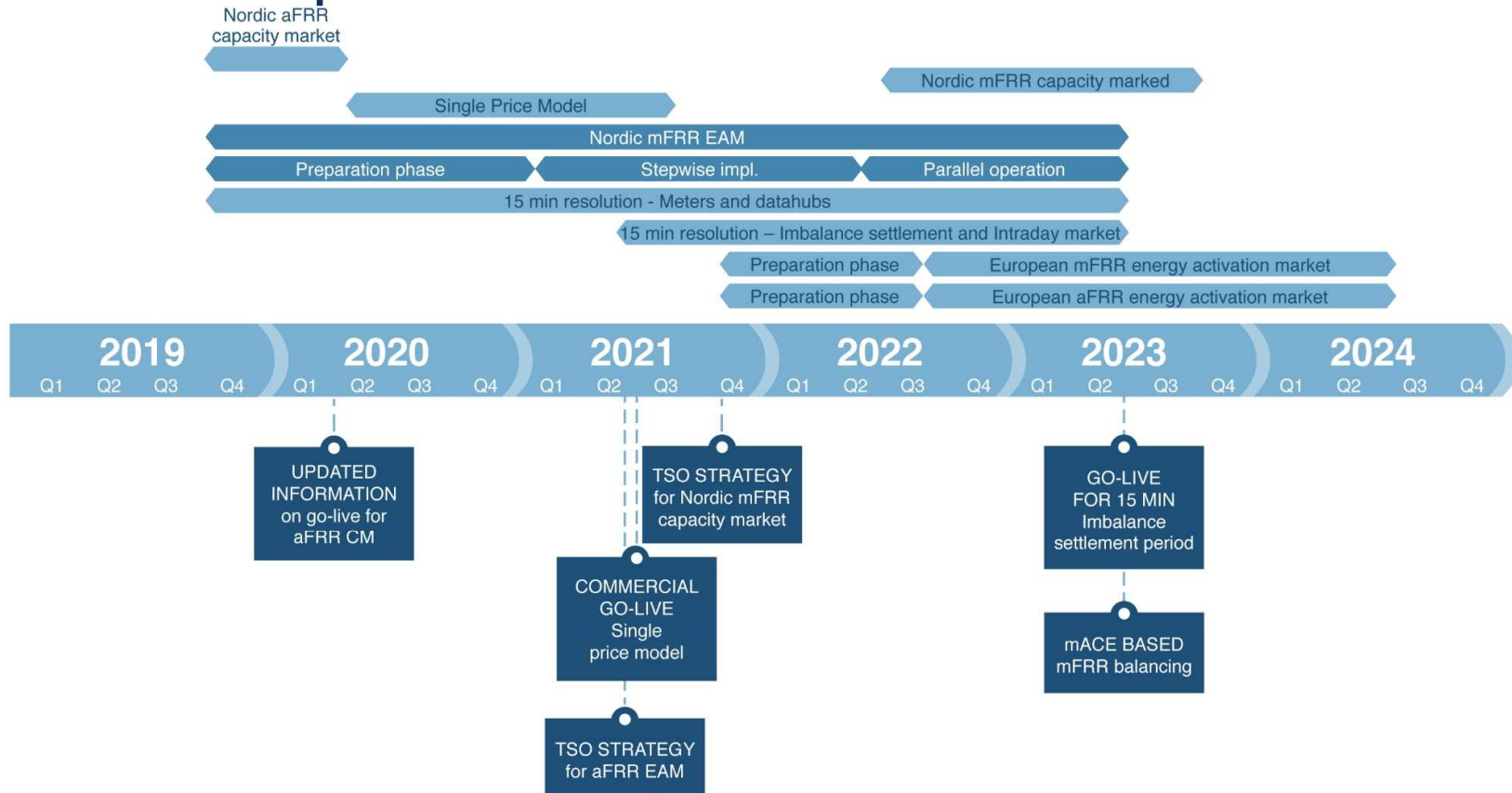
- Transparency and more detailed level of information is requested
- Concrete effects for stakeholders on business and IT-systems must be described early
- Early implementation of Single price model according to EBGL is supported by stakeholders in general
- Implementation of Nordic mFRR capacity market should not be prioritized before 15 min ISP according to stakeholder feedback
- It is important that the roadmap is realistic rather than overly ambitious
- It is important with firm date on 15 min ISP

NBM roadmap – major changes

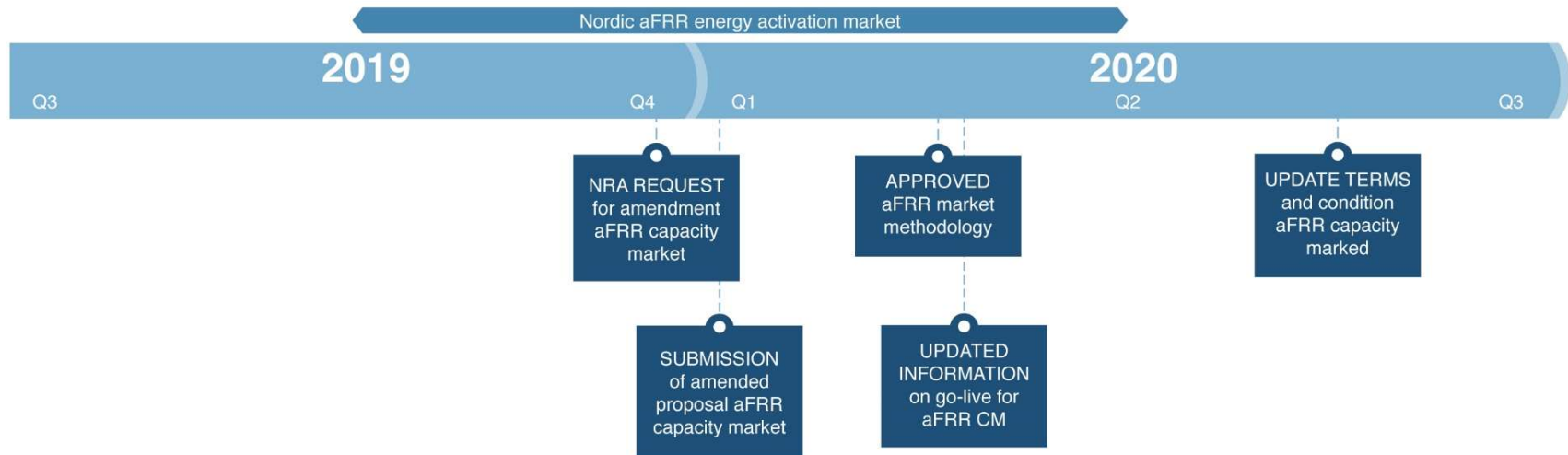
- We do not have all answers, further work will increase insight
- There will be changes

NBM roadmap

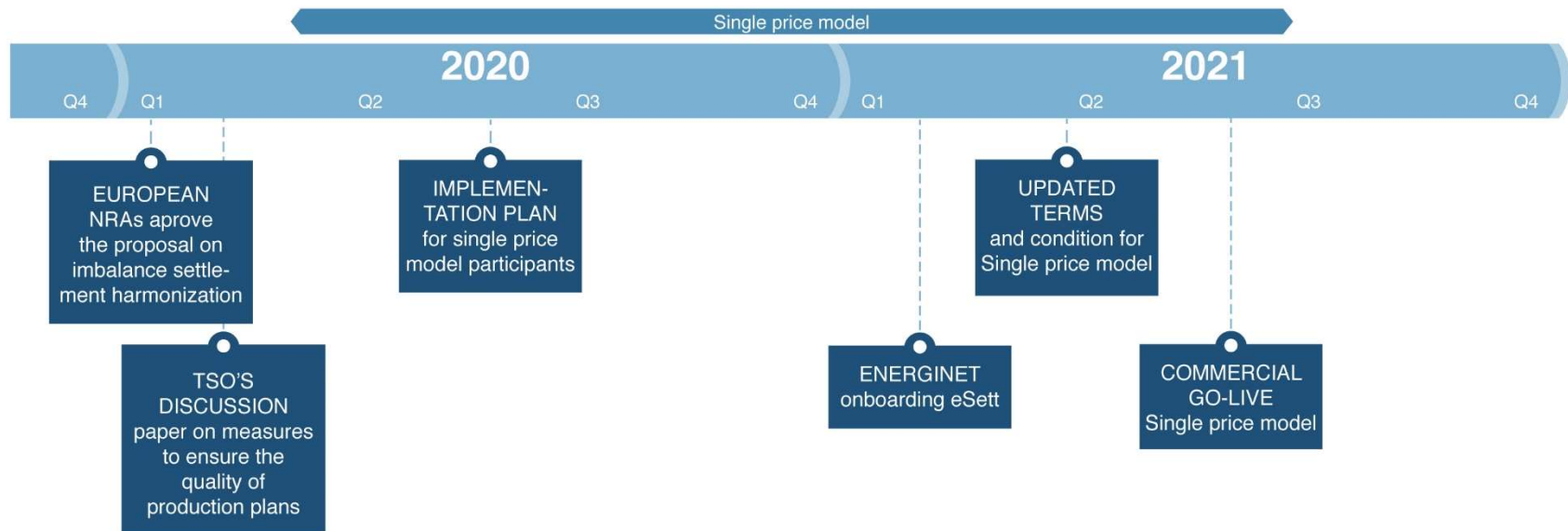
aFRR capacity market

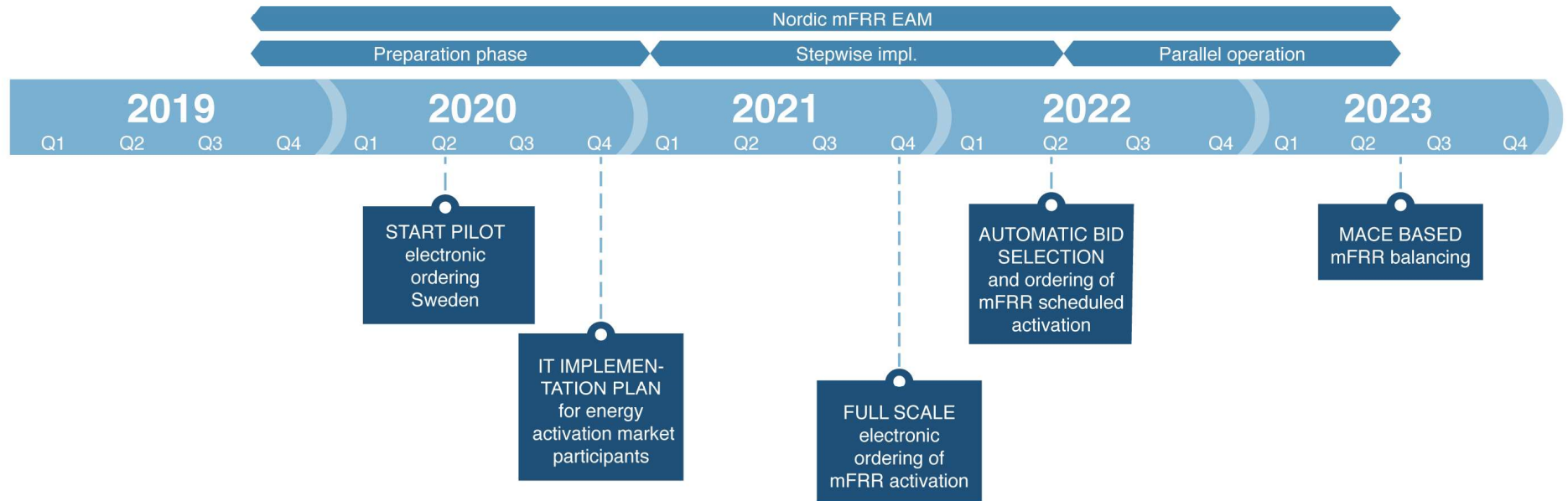
Milestone date not defined:

- Commercial go-live of Nordic aFRR capacity market
- DK1 part of Nordic aFRR capacity market

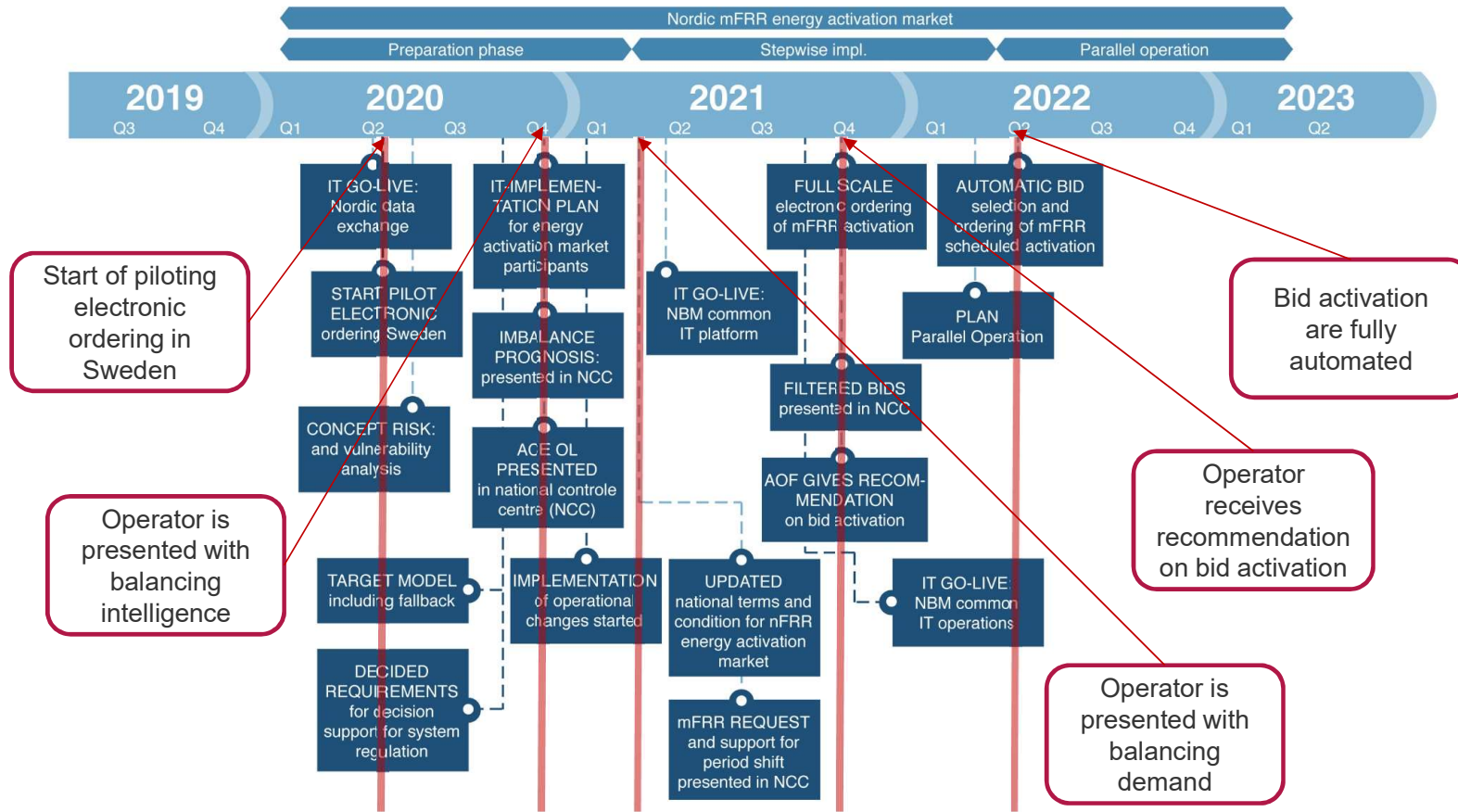
Single price model

mFRR energy activation market

mFRR energy activation internal milestones

Major milestones

Major milestone	Date
Updated information on go-live for aFRR capacity market	2020-03-01
Commercial go-live Single price model	2021-06-01
TSO strategy for aFRR energy activation market	Q2 2021
TSO strategy for Nordic mFRR capacity market	2021-10-01
Go-live for 15 min imbalance settlement period	Q2 2023
mACE based mFRR balancing	Q2 2023

Ready – Go!

Theodor Kittelsen, 1900

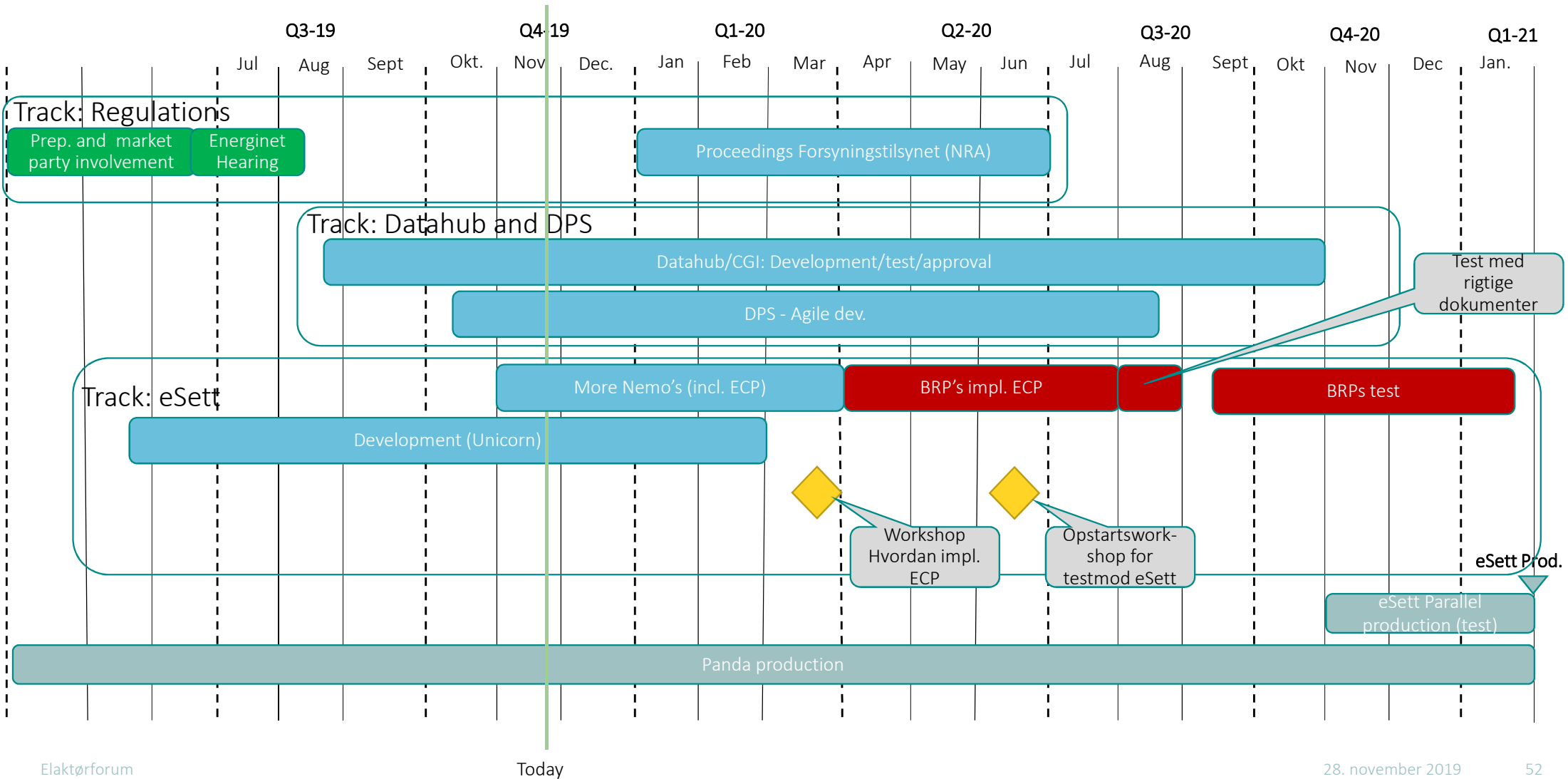
Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

STATUS FOR IMPLEMENTERING AF FÆLLES NORDISK BALANCEAFREGNING

eSett

Jacob Jespersen, Project management

Panda Replacement NBS Settlement – milestone plan

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

Elaktørforum 2019 – orientering fra FSTS

Orientering fra FSTS - punkter

- Metoder for reguleret pris og cost plus
- Markedsgørelse af tekniske egenskaber
- Arbejdet under Kommissionsforordningerne:
 - CACM
 - FCA
 - EB
- Fokusområder i markedsovervågningsrapport
- Status for øvrige sager
- Nordic stakeholder meeting on cross-border capacities 3 December

Metoder for reguleret pris og cost plus

– Camilla Brovang

Reguleret pris

- Elforsyningslovens § 27 a, stk. 2
- Systemansvarsbekendtgørelsens § 22

Cost plus

- Elforsyningslovens § 27 c, stk. 2
- Systemansvarsbekendtgørelsens § 24

FSTS har anmodet om, at der sker en ny anmeldelse

- Manglende oplysninger om markederne som metoder skal fungere i
- Hensyn til forskellige markeder
- Grundlag for beregning af forrentning
- Grundlag for fastsættelse af historisk pris
- Samfundsøkonomi

Markedsgørelse af tekniske egenskaber

– Camilla Brovang

Markedsgørelseskravet i elforsyningslovens § 27 a, stk. 2:

”Ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningssikkerhed anvender Energinet markedsbaserede metoder. Er der kun én virksomhed, der tilbyder ydelser omfattet af 1. pkt., anvender Energinet regulerede priser til betaling for ydelser.”

Forsyningstilsynets vurdering af rækkevidden af markedsgørelseskravet

- Systemansvarsbekendtgørelsen
- SOGL-forordningen 2017/1485
- Forarbejderne til lov nr. 704 af 8. juni 2018

Metodeanmeldelser for

- Systemgenoprettelsesreserver
- Kontinuert spændingsregulering

Elmarkedsdirektivet 2019/944, artikel 40, stk. 4-7

Kommissionsforordningerne: CACM

– Kimmie B. Laage-Petersen

- Generelt: er markedsaktørerne opmærksomme på FSTS' høringer?
- Udpegelse af EMCO som NEMO i de danske BZs – EPEX og Nasdaq "passport NEMOs"
- CCR Hansa NRA arbejde med at inkludere CobraCable i allerede godkendte metoder
- CCM Nordic
- CCR – Rettens dom E-Control v. ACER
- CACM 2.0

Kommissionsforordningerne: FCA

– Kimmie B. Laage-Petersen

- ACER LT CCM i Nordic afgørelse
- ACER decision on HAR amend.
- Vurdering af forwardmarkedet i 2021 – forudgående undersøgelse af hvilke afdækningsmuligheder
- Aktuelt CCR Hansa regional design (artikel 31-forslag) to include CobraCable

Kommissionsforordningerne: EB

– Peter C. Olsen

Alle NRA

Emne	Artikel i EBGL	Status
Etablering af europæiske platforme		
Rammerne for platforme til udveksling af af FRR og senere ændringer deraf	20, stk. 1, og 21, stk. 1	ACER afgørelse Januar 2020
Rammerne for udligning af modsatrettede ubalancer mellem TSOerne	22, stk. 1	Rev. forslag fra ENDK modtaget i oktober
Standardprodukter til brug for balancering	25, stk. 2	Frist for anmeldelse 18.12.19
Metoder til at klassificere aktiveringsformål af balanceringsenergi, herunder beskrivelse af alle mulige (possible) formål med aktivering af bud	29, stk. 3	Rev. forslag fra ENDK modtaget i november
Vurdering af, hvorvidt den minimale mængde budmængde, der skal meldes ind til europæiske platforme, skal ændres	29, stk. 11	Mindst hvert andet år fra beslutningsdato om begrænsning af bud
Regler for udveksling af kapacitet og energi på tværs af landegrænser		
Metoder til brug for prissætningen af balanceringsenergi og kapacitet på tværs af budzoner til brug for udveksling af balanceringsenergi eller udligningen af modsatrettede ubalancer på tværs af budzoner.	30, stk. 1	ACER afgørelse Januar 2020
Harmoniseringen af metoder til brug for allokeringen af kapacitet til brug for udveksling af balanceringskapacitet og reserver	38, stk. 3	Frist for anmeldelse 18.12.22
Metoderne til brug for udviklingen af en fællesoptimeret allokering af kapacitet på tværs af budzoner	40, stk. 1	Frist for anmeldelse 18.12.19
Afregningsreglerne for udveksling af balanceringsenergi		
Reglerne for afregningen af den planlagte udveksling af energi TSOerne imellem	50, stk. 1	Rev. forslag fra ENDK modtaget i november
Harmoniseringen af de væsentligste dele af ubalanceafregningsreglerne	52, stk.2	Rev. forslag fra ENDK modtaget i november

Regionale NRA

Emne	Artikel i EBGL	Status
Reglerne for udveksling og indkøb af balancekapacitet		
Etableringen af fælles og ens regler og processer for udveksling og indkøb af balanceringskapacitet, imellem TSOer, der udveksler balanceringskapacitet.	33, stk. 1	Frist for anmeldelse af rev. forslag 17.12.19
Metoderne, der skal benyttes til at udregne sandsynligheden for tilgængelig overførselskapacitet mellem budzonerne efter jtrådey-markedet er lukket for TSOer, der udveksler balanceringskapacitet	33, stk. 6	Frivilligt at udvikle
Undtagelser fra reglen om at ikke-balanceringsansvarlige parter tillades at overføre deres balanceringsforpligtelse til anden akter.	34, stk. 1	Frist for anmeldelse af rev. forslag 17.12.19
Anvendelse af en TSO-BSP (Balancing Service Provider) model i et geografisk område bestående af to eller flere TSOer.	35, stk. 1	Frivilligt for TSO, NRA kan anmode om udvikling
Metoden til udregning af kapacitet på tværs af zonerne i den pågældende kapacitetsberegningregion	37, stk. 3	Frist for anmeldelse 18.12.22
Metoden for allokering af kapacitet til udveksling af balanceringskapacitet eller deling af reserver for et område bestående af to eller flere TSOer.	38, stk. 1	Frist for anmeldelse af rev. forslag 17.12.19
Metoderne for anvendelse af markedsbaseret allokering af kapacitet på tværs af zoner i CCR Nordic.	41, stk. 1	Frist for anmeldelse af rev. forslag 17.12.19
Metoderne for anvendelse af markedsbaseret allokering af kapacitet på tværs af zoner i CCR Hansa.	41, stk. 1	Frist for anmeldelse 18.12.19
Metoderne til brug for allokering af kapacitet på baggrund af en "økonomisk-effektivitets-analyse" samt listen af hver enkelt allokering baseret på denne metode inden for kapacitetsberegningregionen	42, stk. 1	Frist for anmeldelse 18.12.19
Afregningsregler for reserveenergi		
Afregningsregler for den planlagte udveksling af reserveenergi TSOerne, imellem inden for et synkronområde	50, stk. 3	Frist for afgørelse - Nordisk 18.12.19 - Kontinentaleuropæisk 21.12.19
Afregningsregler for den planlagte udveksling af reserveenergi imellem TSOer, der er forbundne, men ikke i fælles synkronområde	50, stk. 4	Frist for afgørelse 21.12.19
Afregningsregler for den ikke-planlagte udveksling af energi TSOerne imellem inden for et synkronområde	51, stk. 1	Frist for afgørelse - Nordisk 18.12.19 - Kontinentaleuropæisk 21.12.19
Afregningsregler for den ikke-planlagte udveksling af energi imellem TSOer, der er forbundne, men ikke i fælles synkronområde	51, stk. 2	Frist for afgørelse 21.12.19
Den eventuelle fravigelse af hovedreglen fastlagt i art. 53 om en 15 minutters afregning af effektubalancer inden for et synkronområde	53, stk. 2	Ved TSO-anmodning

National NRA

Emne	Artikel i EBGL	Status
Undtagelser fra hovedreglen om at tilbudte priser på balanceringsenergi- eller kapacitet skal offentliggøres, begrundet med en bekymring om at informationen kan misbruges	12, stk. 4	Frivilligt at anmelde
Metoderne for placeringen af omkostninger, der stammer fra distributionssystemoperatørernes (DSOers) arbejde med at sikre reserver	15, stk. 3	Frivilligt at anmelde
Vilkår og betingelser for udbydere af balanceringsydelser og balanceansvarlige parter	18, stk. 1	Godkendt november 2019
Definitionen og brugen af specifikke produkter til balancering (forskellige fra de standardprodukter til balancering der skal godkendes af alle regulatorer)	26, stk. 1	Frivilligt at anmelde
Begrænsninger af den mængde bud, der fremsendes til de europæiske platforme for balanceringsenergi	29, stk. 10	Frivilligt at anmelde
Undtagelser fra hovedreglen om at op- og nedregulering skal købes hver for sig	32, stk. 3	Frivilligt at anmelde
En eventuel afregningsmekanisme til afregning af omkostninger ved anskaffelse af balanceringskapacitet, der adskiller sig fra ubalanceafregningsmekanismen	44, stk. 3	Frivilligt at anmelde
Afviselser fra en række nærmere angivne krav i EBGL, bl.a. den harmoniserede ubalanceafregningsperiode	62, stk. 2	Ingen anmodninger modtaget

Kommissionsforordningerne: EB

– Peter C. Olsen

Nordic Balancing Model Coordination group meeting

Fokusområder i markedsovervågningsrapport

– Peter C. Olsen

VIGTIGE BEGIVENHEDER

TABEL 1 | VIGTIGE BEGIVENHEDER I 2018

9. marts 2018	De nordiske TSO'er bliver enige om en samarbejdsaftale om udvikling af et nyt nordisk balancekoncept (Nordic Balance Model – NBM), læs mere her .
15. marts 2018	Forsyningstilsynet overdrager to sager til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) pga. mistanke om markedsmanipulation begået af to markedsaktører på intraday-markedet og dermed overtrædelse af REMIT-forordningen. Overdragelse resulterer i bøder til de to markedsaktører, læs mere her .
21. marts 2018 og 29. november 2018	Forsyningstilsynet godkender skift fra fysiske til finansielle transmissionsrettigheder for kapacitetsberegningregion Hansa, læs mere her og også for Norden, læs mere her .
8. maj 2018	Politisk aftale om, at der skal laves en ny økonomisk regulering af Energinet, som lægger loft over opkrævningen hos forbrugere og stiller effektiviseringskrav, læs mere her .
15. maj 2018	Kommissionen reducerer for første gang volumen af CO2-kvote tilladelser for auktioner i 2019. 265 millioner tilladelser ud af 1.654 millioner tilladelser svarende til en reduktion på 16 pct. overføres til Market Stability Reserve (MSR), læs mere her .
12. juni 2018	Det paneuropæiske intraday markedskoblingsprojekt XBID går i luften. TSO'erne stiller intraday kapaciteten på forbindelserne til rådighed, mens elbørsernes ordrebøger i Europa samles i en fælles ordrebog, læs mere her .
16. juni 2018	Fælles udtalelse om monitoreringsrapport for DK1-DE forbindelsen, læs mere her .
29. juni 2018	Regeringen indgår sammen med alle Folketingets partier en ny energiaftale med mål for bl.a. vedvarende energi om 2.400 MW nye vindmølle parker inden 2030 samt udvikling af markedsmodel 3.0, læs mere her .
16. juli 2018	Energiklagenævnet stadfæster Energitilsynets afgørelse om ophævelse af reservationen ud fra en samfundsøkonomisk vurdering og hensynet til konkurrencen, men udsætter ophævelsen af reservationen til den 1. januar 2020. Læs mere her .
17. juli 2018 og 16. december 2018	Forsyningstilsynet godkender metode til kapacitetsberegning i Norden, læs mere her , og også for Hansa, læs mere her .
13. september 2018	Nasdaq meddeler Einar Aas' portefølje var blevet misligholdt og at Nasdaq derfor havde lukket denne, læs mere her og her .
22. oktober 2018	Forsyningstilsynet skærper overvågning af markedet for manuelle reserver (mFRR) i DK2 på baggrund af at have observeret meget høje priser d. 4. oktober 2018, læs mere her .
7. december 2018	Kommissionen godkender TenneTis tilsagn om at øge elhandelskapaciteten mellem Danmark og Tyskland, læs mere her .
19. december 2018	Forsyningstilsynet udgiver rapporten "Energinets indkøb af reserver i elsystemet" med syv anbefalinger, læs mere her .
26. april 2019	De nordiske TSO'er anbefaler en udskydelse af implementering af 15 minutters ubalanceregning, læs mere her .
14. maj 2019	Energinet køber 25 pct. af aktierne i Esset Oy og forventer deltagelse i den nordiske ubalanceregning i 4. kvartal 2020, læs mere her .
14. juni 2019	Endelig vedtagelse af Clean Energy Package (CEP). Rådet vedtog den 22. maj 2019 de sidste fire retsakter, der udgør CEP, læs mere her . Direktivet og forordningen er offentliggjort i EU Tidende d. 14. juni 2019 læs mere herhoveds her og her .

Kilde: Forsyningstilsynet baseret på egne afgørelser, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Energinet, Energitilsynet, Europa-Kommissionen, Ministerrådets hjemmeside, Globenews24, Nasdaq.

BOKS 1 | FOKUSOMRÅDER FOR 2019

Forsyningstilsynets fokusområder for den fremadrettede markedsovervågning knytter sig til transmissionsforbindelser, markedet for reserver og opfølgning på Forsyningstilsynets rapport om "Energinets indkøb af reserver i elsystemet".

Markedsovervågningen vil i 2019 fortsat have fokus på at følge overholdelsen af aftalen om minimumskapacitet ("Joint Declaration") til rådighed for markedet på Vestdanmark-Tyskland forbindelsen.

Markedsovervågningen vil følge udviklingen i den tilgængelige handelskapacitet til og fra Sverige mellem Øst- og Vestdanmark.

Markedsovervågningen vil følge op på anbefalingerne i Forsyningstilsynets rapport, som bl.a. indebærer en undersøgelse af potentialet af ændringer i markedsdesignet og af barrierer for udnyttelse af ny teknologi for udvalgte reservemarkeder. Forsyningstilsynet vil bl.a. følge op på om Energinets udviklingsplan for mFRR i DK2, bidrager til at tage hånd om de nuværende udfordringer indtil det nordiske mFRR marked implementeres.

Markedsovervågningen vil i 2019 følge FCR og aFRR priserne i DK1 og FCR-D og FCR-N priserne i DK2, jf. at der var høje og træge reservepriser efter sommeren 2018.

Markedsovervågningen vil følge markedet for automatisk reservekapacitet (aFRR) i DK1. Efter Skagerrak 4 reservationens udløb den 31. december 2019 vil aFRR blive købt i Vestdanmark.

Status for øvrige sager

– Kimmie B. Laage-Petersen

Implicit nettabshåndtering på Skagerrakforbindelsen (DK1 – NO2)

- FSTS modtog metodeanmeldelse fra ENDK, som ENDK har udarbejdet i samarbejde med den norske TSO, Statnett.
- FSTS har koordineret med den norske regulerende myndighed, NVE
- FSTS har udarbejdet udkast til afgørelse som er offentliggjort i høring på FSTS' hjemmeside
- Ei og NVE har bedt om udsættelse af høringsfristen med 1 uge, dvs. ny høringsfrist den 28. november 2019 – bemærkninger sendes til post@forsyningstilsynet.dk
- FSTS og NVE vil herefter sammen se på hørings svar.

Nordic stakeholder meeting on XB capacities

– Kimmie B. Laage-Petersen

- NordREG initiativ til Nordisk stakeholder møde den 3. december hos FSTS
- Emnerne dækker bl.a.:
 - Bidding zone review
 - 70%-kravet for transmissionskapacitet
 - SvK orienterer om way forward ved udløbet af commitments på Vestkyst-korridoren
 - NVE orienterer om implementeringen af 3. energipakke i Norge

Deltagelse af Christophe Gence-Creux, Head of Department, ACER

Deltagelse fra alle 4 nordiske TSO'er samt alle 4 nordiske NRA'er

Tilmelding er åben **til 1. december** og sker via e-mail til post@forsyningstilsynet.dk

Med angivelse af "Nordic stakeholder meeting on cross-border capacities" i emnefeltet

- Angiv navn, titel og virksomhed

Andet?

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

DET EUROPÆISKE BUDZONE STUDIE

2020-2021

*Johannes Bruun, Elsystemansvar, afdelingsleder Internationale
Elmarkeder*

REVISION AF BUDZONE KONFIGURATIONER

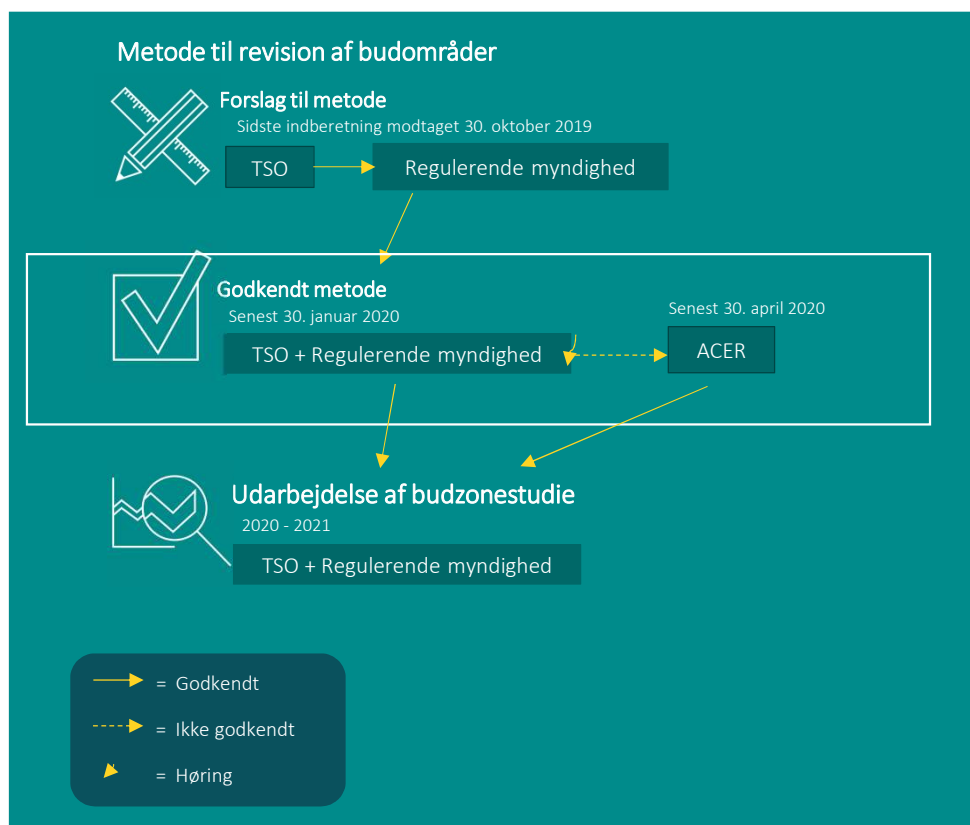
CLEAN ENERGY PACKAGE (EU regulering 2019/943) ARTIKEL 14:

- Hvert tredje år udføres et budzone studie for at evaluere eksisterende budzone konfigurationer
- Formålet er at sikre optimale budzone, hvor budzonegrænser er baseret på langsigtede strukturelle flaskehalse
- Budzoner må ikke have strukturelle flaskehalse der har en påvirkning af nabo budzoner

FORMÅLET MED ARTIKEL 14:

- At maksimere den økonomiske effektivitet og elektricitets flows på tværs af grænser
- At øge integrationen af det europæiske indre marked for energi

PROCESSEN FOR BUDZONESTUDIE

DEN INDLEVEREDE METODE:

- Budzonestudiet udføres med 2023 data
- Der udføres et budzonestudie per region – for Danmark betyder det, at Vestdanmark (DK1) er en del af Central Europa budzonestudiet, mens Østdanmark (DK2) er en del af Nordens budzonestudie
- Alternative budzone konfigurationer der skal undersøges er indleveret for Norden, mens der er indleveret *status quo* for Central Europa
- Indikatorer skal så vidt som muligt kvantificeres i pengeløb
- Der vil løbende være opfølgingsmøder på tværs af regioner for at sikre harmonisering

BUD ZONE KONFIGURATIONER FOR NORDEN

Alternative budzone konfigurationer for Norge og Sverige der skal undersøges:

SVERIGE:

- Fusionering af SE3 og SE4
- Ny SE4 budzone som omkranser Stockholm .

NORGE:

- NO4 budzone splittes til to budzoner.

FINLAND og DANMARK (DK 2):

- Ingen ændringer

BUD ZONE KONFIGURATIONER FOR CENTRAL EUROPA

Status quo - Ingen nye budzonekonfigurationer der skal undersøges.

BEGRUNDELSE:

- TSO'erne kunne ikke blive enige om et sæt af alternative konfigurationer
- Tyskland, Holland og Østrig have oprindeligt budt ind med alternative konfigurationer men disse blev trukket tilbage inden indlevering af metoden
- Nu op til ACER...

STATUS

Hvorhenne i processen er vi nu?

- Norden og Central Europas taskforce har haft opstartsmøde
- Budzone regionerne mødes i start december for at organisere arbejdet omkring budzonestudiet
- Workshop for regulatorer start januar angående konfigurationer for Central Europa
- Workshop for regulatorer start marts omkring modellering

Høring

- Der vil blive gennemført en høring af metode og antagelser i forhold til budzone studiet, hvor der opfordres til at interesserede markedsaktører melder ind med aktuelle kommentarer, bemærkninger etc.

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

MIN. 70% TILGÆNGELIG KAPACITET I ELSYSTEMET

Forklaring af artikel 16.8 i ny EU forordning
(Clean Energy Package)

Ulrik Møller, Elsystemansvar, Internationale Elmarkeder

ORDLYDEN CLEAN ENERGY PACKAGE

Forordning 2019/943, artikel 16.8

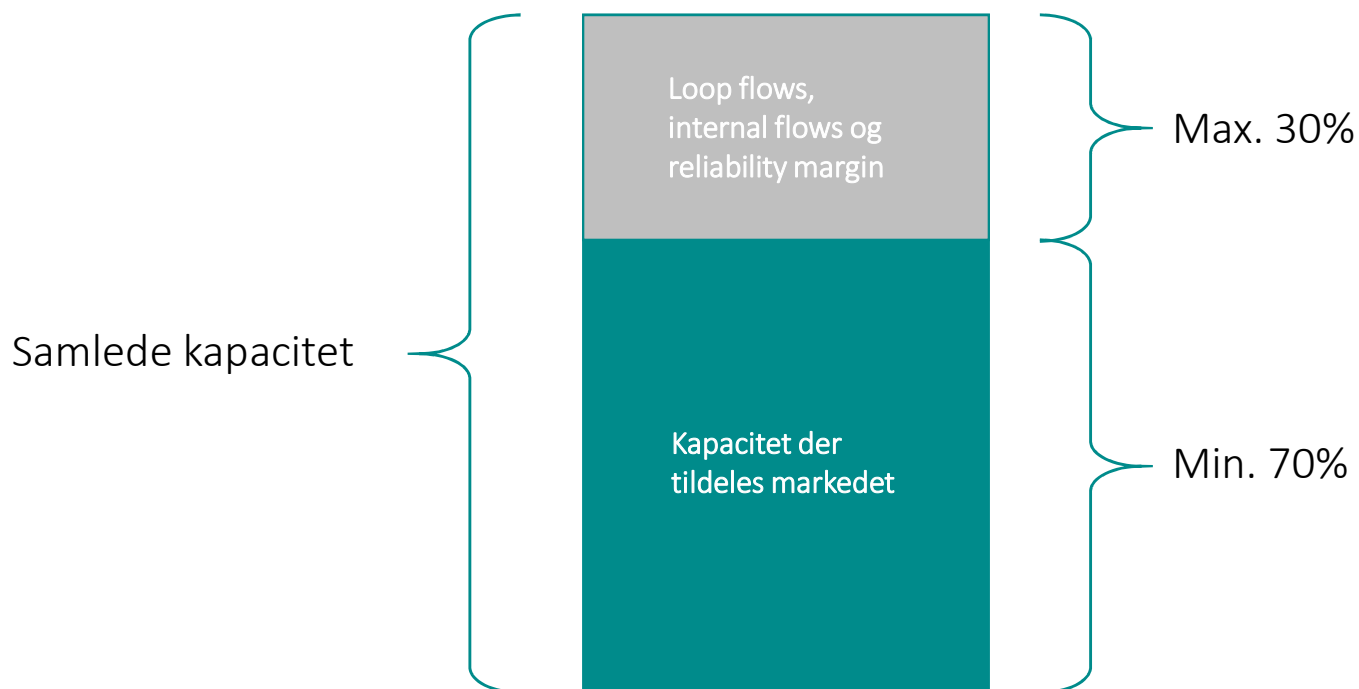
8. Transmission system operators shall not limit the volume of interconnection capacity to be made available to market participants as a means of solving congestion inside their own bidding zone or as a means of managing flows resulting from transactions internal to bidding zones. Without prejudice to the application of the derogations under paragraphs 3 and 9 of this Article and to the application of Article 15(2), this paragraph shall be considered to be complied with where the following minimum levels of available capacity for cross-zonal trade are reached:

- (a) for borders using a coordinated net transmission capacity approach, the minimum capacity shall be 70 % of the transmission capacity respecting operational security limits after deduction of contingencies, as determined in accordance with the capacity allocation and congestion management guideline adopted on the basis of Article 18(5) of Regulation (EC) No 714/2009;
- (b) for borders using a flow-based approach, the minimum capacity shall be a margin set in the capacity calculation process as available for flows induced by cross-zonal exchange. The margin shall be 70 % of the capacity respecting operational security limits of internal and cross-zonal critical network elements, taking into account contingencies, as determined in accordance with the capacity allocation and congestion management guideline adopted on the basis of Article 18(5) of Regulation (EC) No 714/2009.

The total amount of 30 % can be used for the reliability margins, loop flows and internal flows on each critical network element.

DET NYE ER, AT KRAVET ER REDUCERET FRA 100% TIL 70% (?)

Betyder det, at en TSO overholder loven hvis der (kun) tildeles 70%?

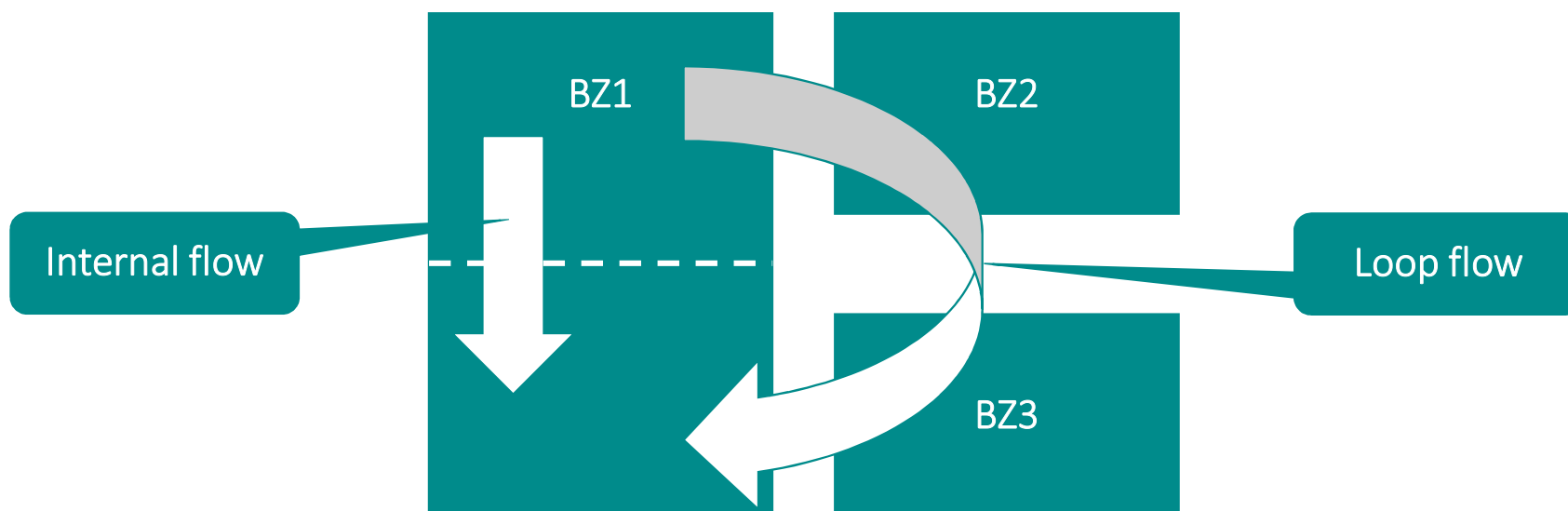

Udmøntningen går på:

- 1) at det de 30% der håndhæves og
- 2) det skal kunne påvises, at der kun indgår de tre nævnte elementer i opgørelsen

HVAD ER LOOP FLOW OG INTERNAL FLOW?

Disse flows følger hovedsagligt af for få budzoner og optager (utilsigtet) kapacitet i nettet, derfor er det relevant at disse indgår i 30%- målet

FORMÅLET (SOM TIDLIGERE) ER, AT SIKRE MOD UNDUE DISCRIMINATION

De 70% kan således siges at være en udmøntning af dette

4. The maximum level of capacity of the interconnections and the transmission networks affected by cross-border capacity shall be made available to market participants complying with the safety standards of secure network operation. Counter-trading and redispatch, including cross-border redispatch, shall be used to maximise available capacities to reach the minimum capacity provided for in paragraph 8. A coordinated and non-discriminatory process for cross-border remedial actions shall be applied to enable such maximisation, following the implementation of a redispatching and counter-trading cost-sharing methodology.

- Hvor både samfundsøkonomi og driftssikkerhed tidligere kunne benyttes som argumenter for ikke, at tildele fuld kapacitet, spiller samfundsøkonomi ikke længere en rolle for "de første 70%", men kun fra 70% og opefter.
- TSO'en skal således indregne muligheder for re-dispatch og modhandel, der sikrer de første 70% uanset pris, og kun driftssikkerhed kan benyttes som begrundelse for mindre kapacitetstildeling

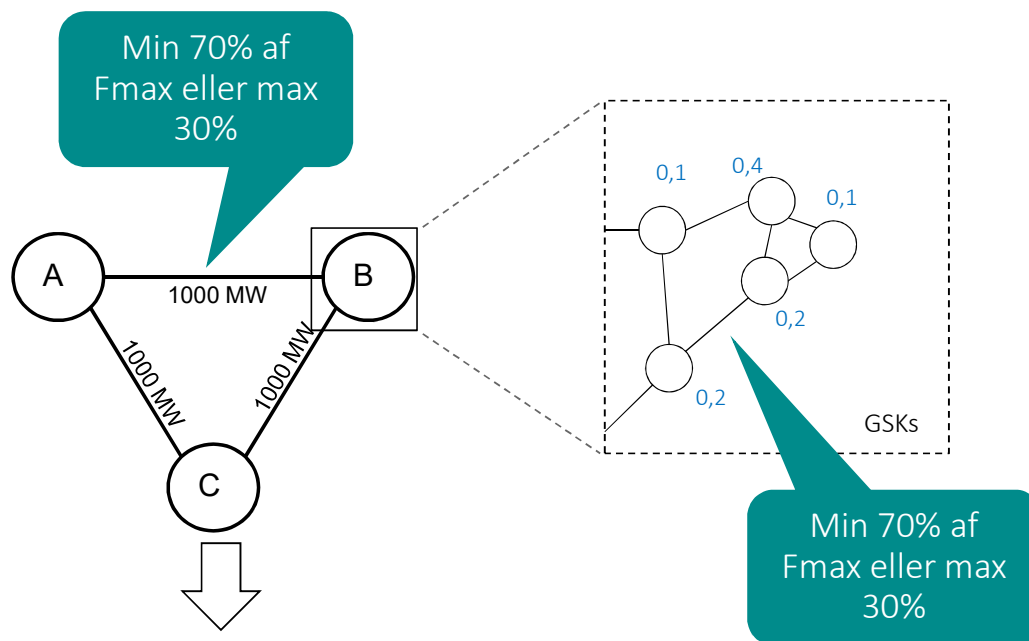
HVAD MÅLES DER PÅ?

Der måles på time basis, og på alle relevante netelementer

- For begge metoder måles på:
 - Time basis
 - På interne – og eksterne netelementer
- Der må tages hensyn til planlagte udetider, således at det måles om kapaciteten udgør 70% af den resterende kapacitet

ILLUSTRATION AF HVORDAN DER MÅLES

Der måles på både CNE'er som udgøres af budzonegrænser og interne netelementer

Line (CNE)	Max flows	PTDFs A	PTDFs B	PTDFs C
A -> B	1000 MW	33 %	- 33 %	0
B -> C	1000 MW	33 %	67 %	0
A -> C	1000 MW	67 %	33 %	0

HVAD BETYDER DET FOR ENERGINET?

Formentlig mindre end for andre TSO'er

- Pt. har vi ingen nævneværdige interne begrænsninger ved intakt net
- Der er ikke indleveret en action plan (som har til formål at vise, hvordan et medlemsland på sigt bringer sig i overensstemmelse med regler, givet at det ikke er muligt i dag)
- Men, vi har igangsat en analyse om mulige udfordringer fremadrettet
- I så fald der er udfordringer, vil dette blive håndteret med modhandel og re-dispatch i det omfang, det er muligt

Dagsorden - Elaktørforum den 28. november 2019 - kl. 10:00 - ca. 15:00	
9:30 – 10:00	Kaffe og rundstykker
1	Velkommen
2	Kapacitet på udlandsforbindelserne
3	Transmissionsrettigheder
4	Status NBM og europæiske balanceringsplatforme (herunder Roadmap)
5	Status for implementering af fælles nordisk balanceafregning (eSett)
	Frokost
6	Orientering fra Forsyningstilsynet
7	Bidding Zone Study
8	Minimumskapaciteter (70% reglen)
9 (gennemgås ikke på mødet)	Status - Implementering af netregler (Network Codes/Guidelines)
	Evaluering, tak for i dag

IMPLEMENTERING AF NETREGLER

Præsenteres ikke på mødet – med som
information

STATUS FOR NETREGLER – JUNI 2019

Netregel	2015	2016	2017	2018	2019
Capacity Allocation and Congestion Management Guideline (CACM)	Trådt i kraft den 14. aug.	IMPLEMENTERING			
Forward Capacity Allocation Guideline (FCA)		Trådt i kraft den 17. okt.	IMPLEMENTERING		
Electricity Balancing Guideline (EB)			Trådt i kraft den 18. dec.	IMPLEMENTERING	
Requirements for Generators (RfG)		Trådt i kraft den 16. maj	IMPLEMENTERING		
Demand Connection Code (DCC)		Trådt i kraft den 7. sept.	IMPLEMENTERING		
HVDC Connection Code (HVDC)		Trådt i kraft den 28. sept.	IMPLEMENTERING		
System Operation Guideline (SOG)			Trådt i kraft den 14. sep.	IMPLEMENTERING	
Emergency and Restoration (ER)			Trådt i kraft den 18. dec.	IMPLEMENTERING	

MARKEDSNETREGLER - GENERELT

Oversigt over deadlines

Høringer

- Størstedelen af forslag til metoder, vilkår og betingelser skal i høring
 - Høringer varer minimum 1 måned - kommentarer afgives på ENTSO-E's hjemmeside (eller Europex, hvis NEMO høring)

Godkendelsesproces

- Alle forslag sendes til godkendelse hos de nationale regulatorer (NRA)
 - "All TSOs" forslag godkendes af "All NRAs" – "CCR TSOs" forslag godkendes af "CCR NRAs"
 - Godkendelsesproces: 6 måneder fra den dato, hvor den sidste TSO har sendt forslag til godkendelse
- NRAs kan bede om ændringer til forslag
 - 2 måneder til at opdatere forslag – 2 måneder til efterfølgende at godkende opdateret forslag
- Hvis NRAs ikke kan godkende forslag, starter godkendelsesproces hos ACER
 - 6 måneder til beslutning

GODKENDTE METODER

Under markedsnetreglerne

- Godkendte metoder under CACM findes på Energinets hjemmeside
 - <https://energinet.dk/El/Elmarkedet/Regler-for-elmarkedet/Netregler-marked/CACM-Godkendte-krav-vilkaar-metoder-og-betingelser-nationale-gennemfoerelsesforanstaltninger>
- Godkendte metoder under FCA findes på Energinets hjemmeside
 - <https://energinet.dk/El/Elmarkedet/Regler-for-elmarkedet/Netregler-marked/FCA-Godkendte-krav-vilkaar-metoder-og-betingelser-nationale-gennemfoerelsesforanstaltninger>

HØRINGER – METODER UNDER NETREGLER

Høringer findes generelt her: https://consultations.entsoe.eu/consultation_finder/

Vær desuden opmærksom på NordREG's hjemmeside:

<https://www.nordicenergyregulators.org/public-consultations/>

ENTSO-E INFORMATION OM NETREGLER

Dedikeret hjemmeside om netregler

https://www.entsoe.eu/network_codes/

De næste tre slides viser tidsplan for de tre markedsnetregler samt link til ENTSO-E's sider om hver netregel.

På hjemmeside for den enkelte markedsnetregel, kan man finde mere information om hver metode.

CAPACITY ALLOCATION AND CONGESTION MANAGEMENT - CACM

https://www.entsoe.eu/network_codes/cacm/

Bemærk at kapacitetsberegningssmetoden udvikles i den enkelte region, hold derfor også øje med <https://nordic-rsc.net/related-projects/> for aktørinddragelse i Norden – invitationer bliver selvfølgelig også sendt ud.

ELECTRICITY BALANCING - EB

https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/

EB GL All/relevant TSOs and ENTSO-E tasks	2019												2020											
	J	F	M	A	M	J	J	A	A	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	A	O	N	D
Proposal for implementation framework for European mFRR Platform																								
Proposal for implementation framework for European aFRR Platform																								
Proposal for implementation framework for European IN Platform																								
Proposal for list of Standard Balancing Capacity Products																								
Proposal for Activation Purposes																								
Proposal for pricing method for all products																								
develop a proposal to harmonise the methodology for the allocation process of cross-zonal capacity for the exchange of balancing capacity																								
Proposal for a methodology for cooptimised CZC allocation																								
Proposal for a methodology for market based CZC allocation																								
Proposal for a methodology for the allocation of cross-zonal capacity based on an economic efficiency analysis																								
Proposal for TSO-TSO settlement of ramps and FCR within SA																								
Proposal of TSO-TSO settlement of ramps and FCR between SA																								
Proposal for TSO-TSO settlement of unintended exchanges within SA																								
Proposal for TSO-TSO settlement of unintended exchanges between SA																								
Proposal for harmonisation of certain features of imbalance calculation & pricing																								

- Process for drafting proposal
- Public Consultation
- TSO deadline for submitting proposal
- CCRs Drafting Proposals

- NRA Approval preparation
- NRA Approval publication
- ACER Decision preparation
- ACER Decision publication

- Derogation
- Implementation
- Implementation Deadline
- w Workshop